

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó:

Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő:

Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Husadik évfolyam.

IX. füzet.

1881. Szeptemberhó.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti-Egyesület azon alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Oly alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak 3 frt kedvezményi árért járathatják.

 Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapestén, Lipotváros, Hold-utca, 21. szám, II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltenek.

Az erdőtörvény 37-ik §-ához.

Irta: S á g h y Kálmán, m. kir. al-erdőfelügyelő.

Az erdőtörvény egy igen fontos §-ára kívánom t. szaktársaim figyelmét fordítani és pedig azon irányban, hogy a jelen állapot mily mérvben felel meg az erdőtörvény inteniójának, és hogy ezen §-nak mennyiben felelhetünk meg a jövőben a jelen állapotok mellett; továbbá mi módon javíthatnánk a jelen állapotot annyira, hogy a jelzett §. c) pontjában kívánt eredmény a kitűzött időben teljesen eléressék?

Az erdőtörvény fent jelzett §-a szerint ugyanis: „erdőőr, ki egyuttal a vadászatra való felügyeletet is gyakorolhatja, csak oly egyén lehet, a ki:

- a) feddhetlen életü,
- b) életének 24-ik évét betöltötte,

c) a 17. §-ban megnevezett birtokosok erdeiben e törvény kihirdetésétől számított 10 év letelte után kizárólag csak oly egyének lesznek alkalmazhatók, kik a fenn elősorolt kellekeken felül, bizonyítvánnyal képesek igazolni, hogy az erdőőri szak-

vizsgát a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi minister által, a belügyministerrel egyetértőleg kiadandó utasítás szerint jó sikerrel kiállották“.

Vizsgáljuk mindenek előtt, hogy jelen állapotunk mennyiben felel meg a törvény fentebbi kívánalmának?

Az 1875. évi statisztikai jegyzetek szerint a magyar birodalom összes erdőterülete 14.788,000 kataszteri holdra terjed. Ha már most megközelítőleg felveszem, hogy a fent kitett erdőterületen jelenleg 10.000 erdőőr van alkalmazva, továbbá, ha az 1876., 1878., 1879. és 1880. években sikerrel vizsgázott erdőőrök számából az évi átlagot képezem:

1876-ik évben képesített	39	erdőőr,
1878-ik	”	43	”
1879-ik	”	55	”
1880-ik	”	106	”
	összesen	<u>243</u>	erdőőr,

az évenként képesítették átlaga 61-et tesz ki.)*

Miután pedig 10.000 erdőőri létszám mellett, 30 évi átlagos szolgálati időt felvéve, 333 erdőőr szükséges, mihez képest a fent kiszámított átlagszám csak 18⁰/₀-ot tesz ki, ennek alapján megközelítőleg állithatom, hogy a jelenleg alkalmazott erdőőrök létszámából 15—21⁰/₀, vagyis 1500—2100 egyén szakképesített. Az erdőtvény azonban a szakképesített erdőőrök alkalmazását csakis az állam, a törvényhatóságok, községek, az egyházi testületek és egyházi személyek, valamint a volt urbéreszek kezén levő birtokon rendeli el. Nézzük tehát, mennyiben felel meg ezeknek a fent kiszámított szakképesített erdőőri létszám maximuma.

Ha számításom alapjául a szombathelyi kir. erdőfelügyelő-

*) Sajnos, hogy az előbbi években, az erdőőri szakvizsgák eredménye az „Erdészeti Lapok“-ban közölve nem lett, az 1877-ik évben tartott erdőőri szakvizsgák eredménye pedig csak részben közöltetett, s így csak 4 évet vehettem fel évi átlagom kiszámításának alapjául.

ség területét veszem fel, a melynek erdőállománya kereken 840.000 kataszteri hold, s a melyből az állam, az egyházi testületek és egyházi személyek, ugyszintén köz- és magán-alapítványokra esik :

10 ⁰ / ₀ , vagyis kikerekítve	90.000 hold,
32 ⁰ / ₀ hitbizományt képez	268.000 „
17 ⁰ / ₀ a községek és a volt urbéressek kezén van	144.000 „ tehát
<hr/> 59 ⁰ / ₀ , vagyis összesen	502.000 hold tartozik

az erdőtörvény 17. §-a alá. Ha már most ezen arányt alkalmazom, mint minimumot az ország többi kerületeinél is (már pedig azt bátran felvehetem, mert a többi kerületekben levő kincstári erdők nagy mennyisége aligha mégasabbbra nem szökteti a 17. §. alá tartozó erdőknek itt alapul felvett 58⁰/₀-ot azon eredményre jutok, hogy az ország összes erdőségei közül, kikerekítve 8,800.000 kataszteri hold esik az erdőtörvény 17. §-ának rendelkezése alá. Ezen erdőterület a fent felvett erdőőri létszámból, ugyanazon arányszámmal számítva, igényelne 5900 szakképesített erdőőrt; tehát a jelenleg képesítettek maximumául felvett 2100 szakképesített erdőőrhez még 3800 szakképzett erdőőr kívántatnék, hogy jelen állapotunk az erdőtörvény igényének megfelelő legyen.

Ezen alapon most már folytatom következtetéseimet. Lássuk, vajjon a jelen viszonyok mellett mily eredményt érhetünk el a legkedvezőbb feltevések esetén azon időpontban, a midőn az erdőtörvény idézett §-ának hatálya teljesen életbe lépett.

Midenekelőtt előre bocsátom, hogy ezen megelőző időszak tartama alatt a 17. §. alá tartozó tulajdonosok erdeiről, az erdőgazdasági üzemtervek benyújtatnak és egyuttal a jóváhagyások is legnagyobb részt megadatnak, egyszersmind az illető üzemtervekben szükségesnek jelölt erdőőri személyzet, vagy mint

elegendő meghagyatik, vagy ellenkező esetben szaporíttatni fog. *) Az üzemtervek készítése iránt kiadott utasításból, s egyáltalában az erdőtörvény szelleméből következtetve, valószínű azonban, hogy a jelenlegi erdőőr személyzet szaporíttatni fog, a fent számításba vett 5900 erdőőr tehát nem leend elégséges, mert legalább is minden 1000 holdra egy erdőőrt kellend alkalmazni. Ezen feltétel mellett a 17. §-ban felsorolt tulajdonosok erdőbirtokain az erdőőrök létszáma 8800 leend. Ezen létszámnak az erdőtörvény értelmében 10 év múlva, illetve most már 9 év múlva kell hogy minden egyes tagja szakképesített legyen. Vizsgáljuk, hogy mennyiben fogjuk ezt elérhetni.

Az előzményekben tett számításom szerint a jelenleg szakképesített erdőőrök maximuma 2100 egyén, és ha ezen számhoz hozzá adom még a hátra lévő 9 év alatt sikerrel képezendők számát, és pedig átlagul felvéve az idei legnagyobb eredményt, leend $106 \times 9 = 954$; tehát összesen leend 9 év múlva 3054 szakképesített műszaki segédszemélyzetünk; feltéve, hogy azok közül a jelzett évek során egy sem hal el, vagy válik szolgálatképtelenné.

Feltéve még azon legkedvezőbb esetet, hogy a vizsgázók száma a még hátralévő 2 év alatt progressiv fog szaporodni, p. u. azon arányban, mint az a számításom alapjául felvett évek eredményénél mutatkozott, vagyis ha felveszem, hogy a szakképesítettek száma évenként progressiv átlag 22 egyénnel fog szaporodni, ezen esetben a 9 év elmultával 1944 szakképesített erdőőrrel leend többünk, vagyis az összes látszám 4044 leend, tehát még mindég 4756 egyénnel kevesebb.

Ebből látható, hogy a jelen viszonyok mellett a kívánt eredményt, nemcsak hogy nem fogjuk elérni, de meg sem

*) A szombathelyi erdőfelügyelőség kerületében lévő községi és urbéri erdők (144.000 hold) 950 község határában szétszórtaan fekszenek. Ezen erdők őrzésével jelenleg alig van 100 egyén megbizva, holott rendszeres erdőgazdaság mellett, annak idején legalább is 450 szakképesített erdőőr leend szükséges.

fogjuk közelíteni, annyival kevésbé, mert hogy a kívánt szakképesített létszám eléressék, szükséges, hogy évenként legkevesebb 650 egyén, továbbá, hogy az elhaltak vagy szolgálatképtelenné váltak évenként utánpótlathassanak még legalább 250 egyén, tehát összesen 900 egyén az erdőőri szakvizsgát sikerrel állja ki.

A fentebbiek folytán kilátásunk leend arra, hogy az erdő-törvény idézett §-a alig fog teljesülhetni.

Ezen előreláthatólag bekövetkező nehézség enyhítésére, esetleg mellőzésére nagyban segíthetni vélnék az által, hogy minél előbb az ország különböző helyein erdőőri szakiskolák állittassanak fel, és így alkalom nyujtassék minél több magán-szolgálatban lévő erdőőrnek, vagy egyáltalában e pályára szándékozó egyéneknek magokat kiképeztetetni. Szükségesnek tartom itt felemlíteni, hogy az erdőőrök szakoktatása érdekében már az 1876., 1877. és 1878. években, az „Erdészeti Lapok“ hasábjain sok cikk jelent meg pro és contra, sőt az Országos Erdészeti Egyesület 1876. és 1877-iki nagygyűlésein ezen kérdés a megvitatás tárgyául felvételvé, e tárgyban külön, e célra választott szakbizottságtól kért véleményt, sőt az igazgató válaszmány részéről is ezen ügy többiben alapos megvitatás tárgya lett. Ezek folytán az Erdészeti Egyesület 1878. évi márcziushó 17-én a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministeriumhoz az erdőőrök szakoktatása ügyében előterjesztést tett; végre pedig ezek eredményeül tekinthető, hogy a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium f. évi 36.776. számú magas intézményének b) alatti pontjában, az országos erdészeti alap rendeltetésének egyik tárgyául, az ország különböző helyein felállítandó erdőőri szakiskolákat jelzi.

Ez „Erdészeti Lapok“ f. évi VI. füzetében közölt bizottsági jelentés szerint ujolag foglalkozott egyesületünk e tárgy-

gyal, az ott előadottakon kívül részemről még a következőket kívánám indítványozni :

A tanfolyamot elégségesnek tartanám egy évre szabni ki, legfeljebb másfél évre. Hosszabbra kiterjeszteni azért nem vélném tanácsosnak, mert ezen pályára amúgy is csak szegényebb sorsuak adnák magukat és így a hosszabb tanulási idő költségét nem volnának képesek fedezni, holott egy évre a szükséges költségeket mégis csak könnyebben előteremthetnék, esetleg pedig a már szolgálatban lévőket az erdőtörvény 17. §-a alá tartozó erdők birtokosainak egynémelyike, már saját érdekében is segitené annyiban, hogy azon évre fizetését folyósítaná! Azonfelül nem csekély előnyére lenne ezen intézetnek több állami ösztöndíj rendszeresítése 120—160 frt erejéig. A felvételhez szükséges előfeltételek lennének : a négy elemi osztály sikerrel végzése, továbbá egy gyakorlati év és a 18 éves életkor betöltése. Oly egyének pedig, kik a négy elemi osztályt nem végezték, és magukat az erdőőri szakiskolába felvétetni óhajtják, kötelesek legyenek felvételi vizsgát tenni.

A fentebbiekkel csak röviden kívántam nézetemet körvonalozni, minthogy az erdőőri szakoktatás módozatai a fönnebb idézetekben amúgy is eléggé meg lettek vitatva.

Továbbá, hogy elérjük, vagy legalább lehetőleg megközeleltük azon czélt, mely szerint 10 év, illetve 9 év multával az erdőtörvény 17. §-ában felsorolt tulajdonosok erdőbirtokain szükséges erdőőrök szakképesített egyének legyenek és hogy az ezek pótlására szükséges szakképesített erdőőrök évenként kikerüljenek, erre nézve az erdőőri szakiskoláknak mielőbbi életbeléptetésén kívül, még igen eredményesnek tartanám azt, ha az erdőtörvény 37. §-ának *b)* pontja oda módosíthatnák : „hogy erdőőr oly egyén lehet, ki életének 20-ik évét betöltötte.“ Továbbá, ha az *a)*, *b)* és *c)* pontokon kívül még egy pót pont is vétetnék fel azon értelemben : „hogy azon egyé-

nek, kik oly erdőbirtokon óhajtanak szolgálni, mely a törvény 17. §-a alá tartozik és 20 éves életkorukat még be nem töltötték, szintén alkalmaztathassanak, de csak mint erdőőrjelöltek (erdőlegény) minőségben életkoruk 17. évétől kezdve oly feltétel mellett, hogy 3 évi gyakorlat után kötelezve legyenek az erdőőri szakvizsga letételére, esetleg pedig az erdőőri szakiskolák felállítása után, egy évi gyakorlatot megelőzőleg kötelesek leendenek az erdőőri tanfolyamot bevégezni és azon-tul egy, esetleg két évi erdőőrjelölt minőségben való gyakorlati szolgálat után az erdőőri szakvizsgát letenni.

Az erdőtörvény 37. §-ának fentebbi értelemben leendő módosítását azon okból vélném czélszerűnek, mert a vizsgálatra jelentkezők közül sok egyén kérvénye utasított vissza, vagy számtalan egyén nem is folyamodott azon okból, miután életök 24-ik évét még be nem töltötték, kik különben erdőőri szakvizsgákat szinte oly jól, talán még jobban kiállották volna, mint az engedélyt nyertek és fiatalabb koruk mellett is az erdőőri teendőknek épen ugy megfelelénének mint azok! Továbbá mert a törvény ezen korlátozásánál fogva az erdőőri pályára jelentkezők száma nagy mérvben fog apadni, azon okból, mert szolgálatukat egyéb magán erdőbirtokosnál kell megkezdeniök, hogy a törvényt szabta 3 évi gyakorlatot megszerezhessék és hogy 24 éves életkorukig fizetés mellett szolgálhassanak, már pedig, a kik ezen pályára szánják magukat, szolgálatukat legtöbb esetben 18 éves korukban — sőt hamarabb is — kezdik meg és rendesen szegényebb sorsuak; tehát nem igen leendenek anyagilag olyan helyzetben, hogy a 17. §. alá tartozó erdőbirtokon 24 éves korukig fizetés nélkül szolgálhassanak; az illető birtokos ismét nem lesz hajlandó oly egyéneknek fizetést adni, kiknek az erdőgazdasági tervben számlag meghatározott állásait a közigazgatási bizottság, a kellő qualificatio hiányánál fogva meg nem erősíti, illetve őket nem accep-

tálja, s így azután azon állapot áll be, hogy a kellő szakképesített egyének hiánya folytán a szükséges védszemélyzet hiányozni fog, minek hátránya kiszámíthatatlan leendő, vagy pedig az erdőőri állások nagyrészt ismét csak oly egyének fogják elfoglalni, kik nem szakképesítettek!

Ha ellenben a 37. §-nak fentebbi módosítása keresztülvitetnék, elérnők azt, hogy az erdőőri szakvizsgákra jelentkezők száma szaporodnék, továbbá, hogy ezen pályára jelentkezők sokkal számosabban lennének, miután már fiatalabb korban nyújt biztos és a műveltség azon fokán álló egyéneknek elég jövedelmes állást, és végre nem lesznek kénytelenek az illetők szolgálatukat előbb más magánbirtokon kezdeni meg és a szolgálatváltozás kellemetlenségeivel megküzdeni.

Új magpergető, lúcz- és erdei fenyőmag fejtésére.

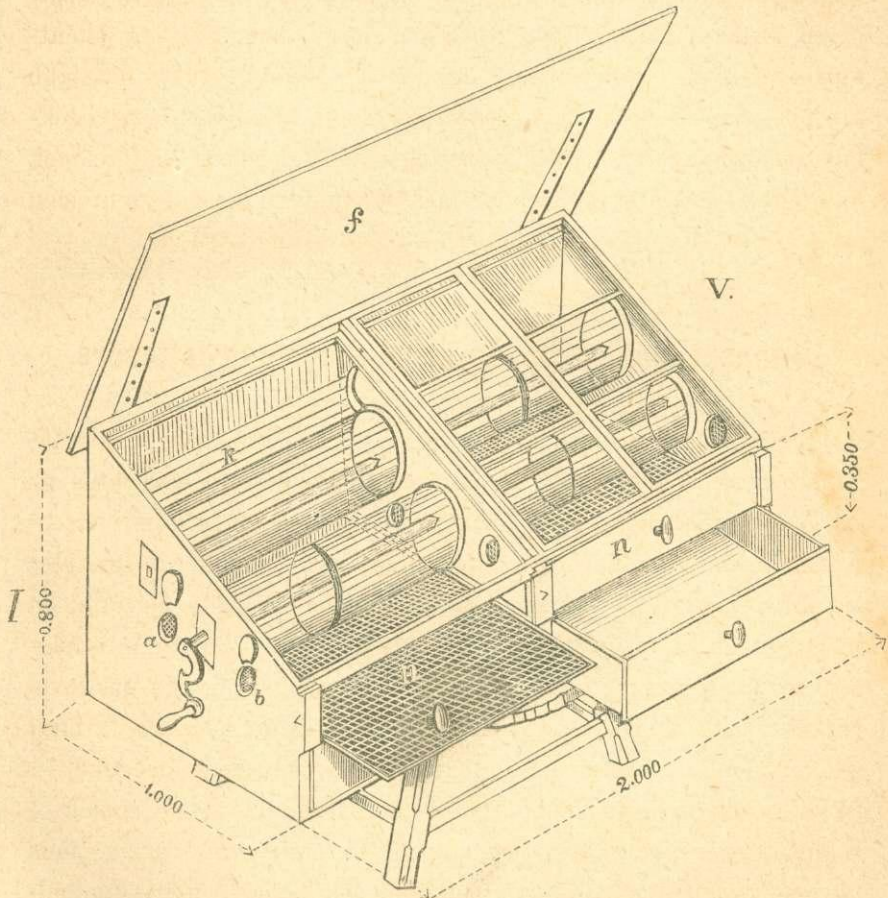
Ismerteti: Kachelmann W.

Mily jelentékeny fontos ágát képezi erdészeti háztartásunknak az erdőfelujtás, az köztudomású dolog. Ismeretes az is, hogy mindenekelőtt jó, csirképes s főleg az éghajlati viszonyoknak leginkább megfelelő magra van szükség, ismeretes továbbá azon tény is, hogy a kereskedelem útján forgalomba hozott mag a felsorolt kellékek egyik vagy másikának, rendszeren azonban egyikének sem szokott megfelelni, vagy ha némi részben meg is felel, úgy legalább nem azon részben, a mint azt, hasonló körülményeket, hasonló termési költségeket s hasonló munkaerőt feltéve, elérnünk lehetne. Ismeretesek e tekintetben azon káros befolyások is, melyek úgy a nem eléggé gondozott betakarítás, ápolás, szállítás, s hogy kimondjuk, a kereskedelem közegeinek nem mindég solid alapokon nyugvó eljárása folytán keletkeznek.

E hátrányok, valamint az erdőtenyésztésben azon sarkalatos elve: „a vetésre szánt magot kellő időben, ép, erőteljes

s kifejlődött fákról vedd“, már korán jutatta az erdőgazdákat azon meggyőződésre, hogy a szükséges magot, a körülmények lehető számbavételével, saját maguk termeljék.

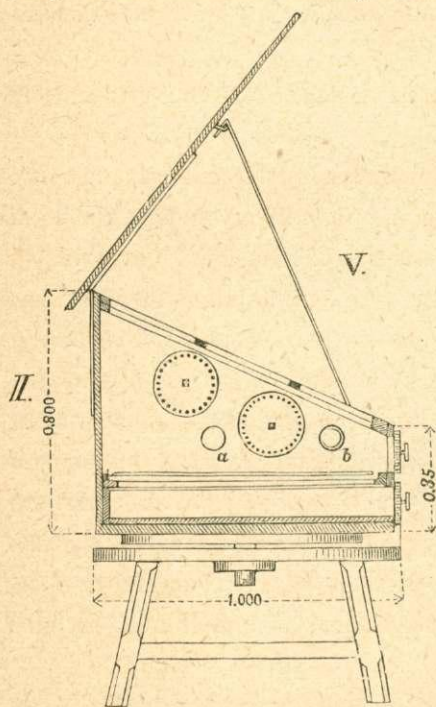
Mindezek daczára sok helyütt — s a mondottakat hazánk erdőművelése érdekében említve — különösen sok magán erdőbirtokosnál, részint a hasztalannak vélt befektetendő tőke

nagyságától visszariasztva, részint a szokott utról való nehéz eltérés okából s egyéb helytelenül magyarázott körülmények által visszatartva, a valóban kevés fáradsággal járó s a ha-

szonhoz viszonyítva csekély árban megszerezhető s felszerelhető magfejtők helyett, inkább a véletlennek s azon kellemetlenségeknek teszik ki magukat, melyeket az ültetéseknek sokszor ismétlődő és fárasztó foltozgatásában egyenetlen, különféle életképességű növényegyedekben s ebből folyólag gyakran rosszul zárkozó állabokban annyiszor van alkalmunk szemlélhetni.

A mondottakat számos, a praktikus életből merített adattal lehetne megvilágítani, azonban térkimélés, valamint ismert dolgok újabb előadásának kikerülése végett, az ebbe vágó szakművekre utalva, röviden fölvevett tárgyunkhoz térünk s az Obersteiner osztrák főerdész által szerkesztett magpergető bemutatását kísértjük meg.

elsajén 35 cm. magasságuferdényt ábrázol.

A szekrény belseje 2 egyenlő részre van osztva, melyek

A mint a mellékelt rajzból kitűnik, e pergető a nap melegének fölhasználásával végzi a munkát, tehát a legegyszerűbb s legtermészetesebb magfejtésre van berendezve. Szerkezetét illetve, a tulajdonképeni pergető maga (V) fából faragott s hasonlóan fából készült állványon vízszintes irányban forgatható szekrényből áll, mely alaprajzban (I) 2 m. hosszúságu s 1 m. szélességű egyenszöget, keresztmetszetben (II) pedig, a hátsó párhuzamos oldalán 80 cm.,

mindegyike 1—1 □ m. területet foglal el. Hosszában két forgatható s keresztmetszetben 3 □ cm.-nyi prizmatikus vastengely van fektetve, mely tengelyekre két-két hengeralaku, 80 cm.-nyi hosszú s 25 cm. átmérőjű tobozrosta van tűzve, úgy hogy a szekrény egészben véve 4 rostát tartalmaz, melyek közül kettő-kettő az egyes szekrény részekben megfelelő magasság s távolságban áll el egymástól.

Minden egyes rosta két fakorongból áll, melyek körül egy 2 mm.-nyi vastag sodronyból készült hengerfölvület (köpeny I. k.) van alkalmazva, melyen az egyes huzalok 1 mm.-nyi széles közőkben vannak megerősítve. Szintugy minden egyes rosta hosszában a mag betöltésére szánt nyílás vezet végig, mely huzalból készült fedő által s ide-tova mozgatható gyűrű segélyével záratik el.

Mind a két rostapár forgantyú segélyével felváltva hozatik mozgásba.

A szekrény fenekén, azaz minden rostapár alatt egy-egy toló fiók, ennek fedeleül pedig 6 mméter-nyi széles közőkkel ellátott sodronyrácsoszat van elhelyezve, melyen keresztül a mag szárnyastól hull a fiókba, az egyidejűleg elválni szokott tobozpikkelyek azonban nem eshetnek át. A rácsosaton felül minden egyes szekrényrész előfalán még egy-egy elzárható nyílás (I. n. n.) van alkalmazva, a kifejtett tobozok kitakarítására. A köz, valamint a két oldalfal, két-két ugyanazon síkban fekvő, 10 cm. átmérőjű s retesz segélyével elzárható nyílásokkal (I. és II. *a b*) van ellátva, melyek részint a szekrényben keletkező hőmérsék, részben pedig a magfejtés kezdetén fejlődő nedvesség eltávolítására, s ennél fogva szeleelőlyukakul szolgálnak.

Mindkét szekrényrész két leemelhető üveglappal van elzárva, melyek szintugy, mint a szekrény belseje, feketére festvék s alsó lapján fehérrel bevont fedővel tetszés szerint

ki- és betakarhatók. Ez utóbbi körülmény a nap, valamint a hősugarak elnyelési és vissztükrözési tanában leli okadatolását.

A szekrény, vagyis a pergető, állványáról le is vehető s ez esetben előállítás a lúcfából is megengedhető; ha ellenben a légbéliek váltogatásának folyton ki akarjuk tenni, legalább is 4 cm.-nyi vastag veresfenyő deszkákat kell alkalmaznunk s azonfelül még olajfestékkel is bevonnunk.

A felszerelési költségek mintegy 50—70 frtnyi értéket képviselnek.

A magfejtésnél követendő eljárás már most a következő:

Minden egyes rosta, ürméretének (40 kb. d. m. vagy ürmértékre átváltoztatva: 40 liter) megfelelően, $\frac{1}{4}$ hektoliter = 25 liter tobozzal úgy töltetik meg, hogy ezek lazán egymásra rakva, a rosták forgatása közben könnyen juthassanak egymással surlódásba. Ezután a szekrény elzárt ablakokkal s akként fordittatik a nap felé, hogy a beeső sugarak lehetőleg egyenes irányban ériék az üveget, ezután a fedő (I. f.) annyira emeltetik föl, a mint ezt a sugarak visszatükrözése céljából a nap állása megkívánja.

Rövid idő multával s azon mérvben, a mint a szekrényben a hőmérsék fejlődni és növekedni kezd, az üvegtáblák belső oldalaira vízecseppek kezdődnek lerakódni annak jeléül, hogy a magfejtés indulófélben van s a tobozok nagyobbára megvannak fosztva nedvüktől. E gőzt az említett szeleelőlyukak (szelepek) kinyitásával távolítjuk el, bevárván a vízecseppeknek az üvegről való lassankénti elillanását. Erre a tobozok mindinkább nyilni, felpattogni kezdenek, a mag a rosták ismételt forgatása következtében ezeken keresztül a rácsozatra, innen pedig szárnyastól, tehát a kellő minőségben a fiókba hull alá.

Némelyek még a magnak a szárnyaktól való megfosztását is szükségesnek tartják, e tekintetben a nézetek azon-

ban annyira megosztvák, hogy illetékes, meg nem dönthető véleményt egyelőre e tekintetben mondani nem lehet.

Egyszeri magfejtés körülbelől 2 órát veszen igénybe (a különbözőzetek a tobozok légszárassági fokától függenek). Márczius közepetáján ennélfogva a mütétet naponta már 2--3-szor vehetjük elő, minden egyes alkalommal körülbelől 1, összesen vagyis naponként tehát 2, illetőleg 3 hektoliter tobozt feldolgozva.

Obersteiner főerdész észleleteinek nyomán tett ismételt kísérletek, a következő eredményeket tüntették elő :

A kifejtésre szánt 20 hektoliter szép, egészséges, az erdőszemélyzet felvigyázata alatt beszerzett toboz, melyet télen át a lég járt keresztül és fedél alatt körülbelől 1 arasznyi magas rétegekben volt felhalmozva, került . . . 12 frtba.

Annak kifejtése márczius közepén, 10 nap alatt
40 krnyi szakmány mellett került . . . 4 „

Összesen tehát . 16 frtba.

A 20 hektoliter toboz adott 32 kilogram szárnyas magot, vagyis hektoliterenként 1.6 kilogrammot, tehát az 1 kilogramra eső költségár 50 krajczárt tesz ki.

A készülék előállításának költségei 58 frt 36 kr-ra ruktak, minélfogva évenként 40 klgr. mag átlagtermelést és 10 évi törlesztést véve alapul, egy-egy klgrra 15 kr törlesztés s így összesen 65 kr előállítási költség esik. A saját termelés útján elért mag ár tehát még mindig kisebb, mint a magkereskedőké; különösen mostoha rossz termésű években lenni szokott.

Az ily módon nyert mag, minőségére nézve a különböző magkémléseknél, ugyanis : rongy-, vegyi s cseréppróbáknál átlagban véve 89⁰/₀-nyi csirképességet tanusított. Csemetekertekben az eredmény megegyezett a próba adataival.

árukihozatal- és fafogyatékról.

(Folytatása és vége a f. é. VII-ik füzetben közölt cikkeknek.)

vonatkozó, legmagasabb százaléknak az esetben, ha kizárólag 2.7 cm., III. oszt. 29.5 cm., IV. oszt. 26.5 cm., lécz 5.2 cm., szélességben csak 2.5 cm. vastagsággal, és a deszka 33, 30, 29, 26 cm., a lécz lességgel vétetik.

zetlen tatik elő		Ha a deszka szélességét ki nem adó lapokból lécz állítatik elő, különben pedig lécz és deszka metszetik									
összesen		l é c z				d e s z k a				összesen	
kiho- zatali	száradási apadék	darab	lap	kiho- zatali	száradási apadék	darab	lap	kiho- zatali	száradási apadék	kiho- zatali	száradási apadék
0/0		.	☐ m.	0/0		.	☐	0/0		0/0	
60.63	2.77	17	0.02125	10.84	1.33	2 I. 5 II. 2 III. 2 IV.	0.08802	44.90	1.00	55.74	2.33
65.84	3.06	20	0.02500	15.72	1.93	2 I. 2 II. 5 IV.	0.06912	43.47	0.93	59.19	2.86
65.19	2.49	12	0.01500	11.90	1.46	3 I. 2 II. 2 III.	0.05859	46.50	1.01	58.40	2.47
64.69	2.73	12	0.01500	15.62	1.92	1 I. 2 III. 2 IV.	0.03861	40.22	0.77	55.84	2.69
59.14	4.13	18	0.02250	31.69	3.85	1 IV.	0.0072	9.88	0.19	41.57	4.04
76.78	6.12	15	0.01875	38.26	4.71	38.26	4.71

D) Összehasonlítása az előbbi kimutatásokban foglalt kihozatali, mely az esetben nyerhető, ha olyan szélességű deszka

Átmérő		Ha az anyag következő méretekkal metszetik : vastagság 2,7 cm., szélesség I. oszt. deszka 33,75 cm., II. oszt. 30,75 cm., III. oszt. 29,5 cm., IV. oszt. 26,5 cm., lécz 5,2 cm.						Ha az anyag az előbbi ha- ben metszetik, számba azon- vastagság 2,5 cm., I. 33, 5 ctm.			
kö- zép	alsó	ha a deszkát ki nem adó lapok szegélyzetlen desz- káknak hagyatnak, külön- ben lécz és deszka készít- tetik			ha a deszkát ki nem adó lapokból lécz metszetik			ha a deszkát ki nem adó la- pok szegélyzetlen deszka- nak hagyatnak, különben lécz- és deszka metszetik			
		metszett anyag	fűrész- por	hulladék	metszett anyag	fűrész- por	hulladék	metszett anyag	szára- dási fo- gyték	fűrész- por	hulladék
centiméter		p e r c z e n t e k b e n									
50	46.1	63.40	15.41	21.19	58.07	15.97	25.96	60.63	2.77	15.41	21.19
45	41.7	68.90	15.24	15.86	62.05	16.43	21.52	65.84	3.06	15.24	15.86
40	37.1	67.68	14.20	18.12	60.87	15.91	23.22	65.19	2.49	14.20	18.12
35	32.1	67.42	14.57	18.01	58.53	16.82	24.65	64.69	2.73	14.57	18.01
30	27.1	63.27	13.45	23.28	45.61	18.01	36.38	59.14	4.13	13.45	23.28
25	22.7	82.90	13.16	3.94	42.97	19.22	37.81	76.78	6.12	13.16	3.94

beszáradási és fűrészporfogyatéki százalékoknak azon százalékkal, metszetik, a milyen épen az egyes falapokból kikerül.

sábban kitüntetett méretekben következőleg vétetik : II. 30, III. 29, IV. 26, lécz széles					Ha olyan szélességű deszka metszetik, a milyen épen az egyes falapokból kikerül						
ha a deszkát ki nem adó lapokból lécz metszetik					ha a deszkák 2,5 cm. vastagságban állítatnak elő, s ilyen vastagságban számba is vétetnek			ha a 2,5 cm. vastagságban előállított deszkák 2,5 cm. vastagsággal számba vétetnek			
metszett anyag	száradási fogyadék	fűrészpor	hulladék	metszett anyag	fűrészpor	hulladék	metszett anyag	száradási fogyadék	fűrészpor	hulladék	
p e r c z e n t e k b e n											
55.74	2.33	15.97	25.96	67.16	6.63	26.21	62.25	4.91	6.63	26.21	
59.19	2.86	16.43	21.52	70.20	8.17	21.63	65.00	5.20	8.17	21.63	
58.40	2.47	15.91	23.22	67.92	8.73	23.35	62.89	5.03	8.73	23.35	
55.84	2.69	16.82	24.65	66.43	9.37	24.20	61.51	4.92	9.37	24.20	
41.57	4.04	18.01	36.38	59.93	9.85	30.22	55.49	4.44	9.85	30.22	
38.26	4.71	19.22	37.81	62.91	14.28	22.81	58.26	4.65	14.28	22.81	

C) E táblázatból a száradási apadék olvasható ki, különben pedig az előbbi táblában felsorolt levezetések itt is helyesek. A kiszáradási apadék — mint ez magától értetik — a tiszta anyag nagyobbodásától, illetőleg apadásától függ, s e szerint növekvőleg vagy apadólág változik.

D) E táblázatból kiolvasható, hogy azon esetre, ha olyan szélességű deszka metszetik, a milyen épen a kivágott falap szélességénél fogva lehetséges, a tiszta szelvényáru $3-20^0/0$ -kal növekszik s átlagban legalább $8^0/0$ -kal számba vehető.

Az összes előbbi kimutatásokból kiderül, hogy :

1. A fűrészporfogycaték fölöttc nagy, minélfogva rövidebb és vékonyabb fűrészpcngék behozatala kikerülhetlen szükségcs.

Miután szabály az, hogy a pengc hossz a metszendő rönkö átmérőjének kétszeresét szükségctelenül túl ne haladja, ennélfogva egy kereten 0.90 mét., egy kereten 1.60 mét. hosszú, a többiekcn pedig 1.20 mét. hosszú penge lenne használándó.

A Rensome-féle angol gépck táblázata szerint, mely itt közöltetik :

Szám	Vastagság milliméterekcn	Hossz angol lábakkcn 1 láb=0.3048 méter	Szélesség angol hüvelykcckn, 1 hüvelyk = 2.54 centiméter
15	1.8	3'	$3-3\frac{1}{2}$, $4-4\frac{1}{2}$, 5,
15	1.8	3'-6"	$3\frac{1}{2}-4$, $4\frac{1}{2}$, $5-5\frac{1}{2}$,
15	1.8	4'	$4-4\frac{1}{2}$, $5-5\frac{1}{2}$, 6,
14	2.2	4'-6"	$4-4\frac{1}{2}$, $5-5\frac{1}{2}$, 6,
14	2.2	5'	$4\frac{1}{2}-5$, $5\frac{1}{2}-6$, $6\frac{1}{2}$,
14	2.2	5'-6"	$5-5\frac{1}{2}$, $6-6\frac{1}{2}$, $7-7\frac{1}{2}$, 8,
14	2.2	6"	$5-5\frac{1}{2}$, $6-6\frac{1}{2}$, $7-7\frac{1}{2}$, 8,
13	2.5	6'-6"	$5-5\frac{1}{2}$, $6-6\frac{1}{2}$, $7-7\frac{1}{2}$, 8,
13	2.5	7"	$5-5\frac{1}{2}$, $6-6\frac{1}{2}$, $7-7\frac{1}{2}$, 8,

Fenti hosszúságoknak következő vastagságok felelőnek meg, úgy mint :

0.90 méter hosszú pengének 1.25 mm.

1.20 „ „ „ 1.8 „

1.60 „ „ „ 2.2 „

2. 27 cm. alsó átmérőn aluli rönkök egyáltalában nem lennének termelendők, vagy pedig ha ezt a ledöntésre szánt fenyőállatok vastagsága nem engedné, akkor csupán hevedernek és lécznek lennének felmetszendők, s ennél fogva tekintettel arra, hogy heveder és lécz ritkán kevertetik, külön lennének a raktárban máglyázandók.

Az előadottakkal kapcsolatosan, nem látom feleslegesnek azon elvek felsorolását, melyek a fűrészüzlet létesítésénél s illetőleg a fűrészgépek felállításánál mérvadók.

1. A meglévő rendelkezésre álló hajtó erő tekintetbe vétele.

2. A felállítandó épület és gépészet tartósági kérdése.

4. Vajjon inkább kevesebb, de szép kinézésű sima anyag kívántatik termeltetni? vagy pedig végtére a mi jelen hosszakban leggyakoribb.

5. Nagy termelés mellett szép anyagra is fektetik súly.

A fenyőanyag metszésére itt nálunk berendezett 5 db keretnél munkaközben következő adatok gyűjtettek: egymint :

A keret neve és folyó száma	A metszés alá kerülő rönkök vastagsága	A rönköknek előtolása	A metszések száma per-czenként	A penge-emelkedés magassága	A rönkök tölő hengerek súlya egyenként	A keretsúly pengékkel együtt	A keret szélessége	Az állványok száma
	centiméter		A metszések száma per-czenként	ctmr.	métermázsa	ctmr.	mmázsa	
I. Topham	52	10	130	46	3	3.5+1.1	81.5	8
II. Topham	38	13.5	130	46	3	3.5+1.1	81.5	8
III. Szigel kisebb	43	18	140	46	2.5	2.0+1.1	94	5
IV. Szigel nagyobb	84	12	95	51	3.5	4.5+1.2	110	12
V. fakeret	33	22	140	40	1	0.8+1.0	40	fa

Ezen adatokból kitűnik, hogy itt, kivéve a legújabb időben létesült fakeretet, a legnehezebb keretekkel van dolgunk, a melyeknél — mint honunk sok más helyén is — tekintettel arra, hogy itt a faanyagának még a kívánt kelendősége nincsen, s az erdők tartamos kihasználásáról van szó, leginkább a tartósság végett tekintetbe.

Ezen keretek tehát már alkatuknál fogva is lassan és keveset dolgoznak, különösen akkor, ha szép kinézésű anyagra is fektetik súly.

Ha már most ezen adatok az e tekintetben fenálló szabályokképző szolgáló képletekkel összehasonlítjuk, következő adatokhoz jutunk, úgy mint :

I. A rönkö előtolása.

Kankelwitz az előtolás kiszámítására következő képletet használ, u. m. :

$E = 0.8 \frac{em}{r} \cdot fp$, hol E, a rönkö előtolását; em, a penge emelkedés magasságát; r, a rönkö átmérőjét; fp, a fűrészpenge vastagságát jelzi centiméterekben.

Az előbbi kimutatásokban kitüntetett keretekre nézve s tekintettel a szabályszerű legnagyobb és legkisebb rönkö vastagságára, ezen előtolást következőképző számítjuk ki :

I. és II. Topham keretnél :

$E_{\text{minimum}} = 0.8 \cdot \frac{46}{46} \times 0.255 = 0.2040$ ctm., s tekintettel a percenkénti metszések számára : $0.2040 \text{ ctm.} \times 130 = \mathbf{26.5 \text{ ctm.}}$

$E_{\text{maximum}} = 0.8 \cdot \frac{46}{30} \times 0.255 = 0.31212$ ctm., s tekintettel a metszések számára : $0.31212 \times 130 = \mathbf{34.3 \text{ ctm.}}$

III. Szigel-féle kisebb keretnél :

$E_{\text{minimum}} = 0.2040$ ctm., s tekintettel a metszések számára : $0.2040 \times 140 = \mathbf{28.5 \text{ ctm.}}$

$E_{\text{maximum}} = 0.31212 \times 140 = \mathbf{43.6.}$

IV. Szigel-féle nagyobb keretnél :

$E_{\text{minimum}} 0.8 \frac{51}{51} \times 0.29 = 0.232$ ctm., s tekintettel a metszések számára, perczenként $0.232 \times 95 = 22$, ctm.

$E_{\text{maximum}} = 0.3944$ metszésenként, vagyis perczenként 37.5.

V. Fakeretnél :

E_{minimum} metszésenként $= 0.2264$, vagyis perozenként 31.7 ctm.

E_{maximum} perczenként 37.1 ctm.

A mint látjuk a kiszámított adatok a természetben nyert adatokkal szemben sokkal nagyobbak, mely körülmény arról tanuskodik, hogy vagy az emelő magasságot túlhaladó vastag rönkö metszetik, vagy az emelő magasság kicsiny, vagy a metszések száma kevés, vagy végtére, hogy a penge a kellő tulajdonságokkal nem bír, azaz nem a megfelelő vastagsággal s nem a körülményekhez képest megkívántató alakfogazattal van ellátva.

Hogy mennyire áll egyik vagy másik állításom, az a következőkből derül ki.

Itt csupán azt említem fel, hogy Exner szerint hosszabb fogakkal ellátott penge nagyobb elötölást enged; ez utóbbi ismét a fogak egymástóli távolságától függ.

Schmiedt szerint következő képletek állanak fenn e tekintetben :

1. $\frac{\text{fogtávolság}}{\text{foghossz}} = 1-2;$
2. $\frac{\text{foghossz}}{\text{penge vastagság}} = 5-10;$
3. $\frac{\text{fog távolság}}{\text{penge vastagság}} = 5-20.$

Ezen képleteket a mi viszonyainkhoz alkalmazva következő számokat kap :

1. $\frac{30}{23} = 1.2;$

$$2. \frac{23}{2.55} = 9;$$

$$3. \frac{23}{2.55} = 10.9.$$

Fogbeosztás.

Ezen kiszámításnál az előforduló középátmérőjü vastag rönkö szokott alapul vétetni, mely jelen esetben 38 ctm.

Legyen b , fogbeosztás centiméterben; E , előtolás; em , a pengeemelő magassága; r , a rönkö átmérője, kifejezve méte-
rekben, akkor a beosztás:

az I. és II. Topham-féle keretnél:

$$b = \frac{16 \cdot E}{em} \cdot r = \frac{16 \cdot 0.26}{0.46} \cdot 0.38 = 34 \text{ mm.}$$

Szigel-féle kisebb keretnél:

$$b = 16 \times \frac{0.285}{46} \times 0.38 = 3.7 = 37 \text{ mm.}$$

Sziegel-féle nagyobb keretnél:

$$b = \frac{16 \times 0.22}{51} \cdot 0.38 = 2.6 = 26 \text{ mm.}$$

Fakeretnél:

$$b = \frac{16 \times 0.317}{40} \times 0.30 = 3.8 = 38 \text{ mm.}$$

Az ungvári fűrészalomnál alkalmazott fogak következők lévén:

fogak egymástóli távolsága 30 mm., fogak hossza 23 mm., látjuk, hogy a fogak egymástóli távolsága a fent kiszámított adatoknak meg nem felel s aránylag kicsiny. Mi a fogak hosszát illeti, arra nézve Boileau képlete szolgáljon zsinór-mértékül, melyszerint a foghossz = 0.6 a fogak egymástóli távolságának, tehát ez esetben $30 \times 0.6 = 18$ mm., holott az, a mint fent kimutattam, 23 mm. vétetett.

A gyorsmozgású kereteknél a fogak formája kevésbé fontos, de miután itt lassan járó kerekkel van dolgunk, a fogaknak szabályszerinti beosztása okvetlenül szükséges.

A penge emelő magassága.

Exner szerint az emelő magasság $emm = 0.1 \times pv + 0.35$, hol emm = emelő magasság méterekben, pv = penge vastagság miliméterekben van kifejezve; tehát az előforduló esetben $emm = 0.1 \times 2.55 + 0.35 = 0.60$ mét.; a Szigel-féle nagy keretnél pedig: $emm = 0.1 \times 2.9 + 0.35 = 0.65$ mét., a kérdés tárgyát képező keretknél az emelő magasság 40—46 és 51, tehát sokkal kisebb, mint az épen kiszámított emelő magasság.

Ezen körülményből határozottan következtethetni azt, hogy a meglévő emelő magasságához képest a penge vastagsága fölötté nagy, s Exner képlete csak akkor helyes, ha a penge vastagsága 1.5 mm.-nek vétetik, mert akkor az $emm = 0.1 \times 1.5 + 0.35 = 50$ cm., tehát már nagyon közel esik a 46 cm. emelő magassághoz.

Miután a legkisebb emelkedési magasság, a fölmetszendő rönkö legnagyobb vastagságától függ, s ez utóbbit legalább is 0.1 méterrel kell, hogy túlhaladja, miután továbbá azon esetben, ha egy kereten vastagabb rönkö metszetik, mint a penge emelkedési magassága, a munka azon oknál fogva, hogy az egyes fogak által metszett fűrészpor szabadon ki nem eshetik, s a fogak mozgását folyton akadályozza, ez által mindig apróbbra és apróbbra feldaraboltatik, csak hátránynyal eszközölhető; az itteni kereteken csupán következtetkező vastagságú rönkök lennének előnnyel vághatók, u. m.:

A két Topham és a kisebb Szigel-féle kereten 46 cm., a nagyobb Szigel-féle kereten 50 cm. és a kis fakereten legfellebb 36 cm. vastag.

A legutóbbi esetben ugyan nagyobb átmérőjű rönköt egész 40 cm.-ig lehetne metszeni, ezt azonban a keret szűk volta nem engedi.

Metszések száma.

Ezek megállapításánál Kankelwitz következő képletet használ : $\left(\frac{\text{msz max}}{100}\right) \cdot \text{em m}^2 = 2.42$, hol msz, a metszések számát, em m, a pengeemelkedés magasságát jelzi.

E képletből következő átnézeti táblázatot lehet összeállítani :

emelkedési magasság	0.5 mét.	0.55 mét.	0.6 mét.	0.65 mét.	0.7 mét.
metszés számának maxim.	213.1	200	188.7	178.9	170.3

s a sokpengéjű keretekre nézve $\left(\frac{\text{msz max}}{100}\right)^3 \cdot \text{em m}^2 \cdot (100 + 2 S) = 900$, hol S a keretnek súlyát az alkalmazott pengékkel együtt kilogrammokban kifejezve jelzi

S kilogrammban	150	200	250	300	350	400	450	
emelkedési magasság méterekben	0.5	208	193.1	181.7	172.6	165.1	158.5	135.2
	0.55	195.2	181.2	170.5	161.9	154.9	148.9	143.8
	0.6	184.2	171.0	160.9	152.8	146.2	140.5	135.7
	0.65	174.6	162.1	152.5	144.9	138.6	133.2	128.6

ezen adatokat a mi viszonyainkkal összehasonlítva azt találjuk, hogy e tekintetben a keretek — figyelembe véve a gyakorlatban használt legnehezebb szerkezetűeket — nagyobb metszésszámmal vagy épen nem, vagy csak igen csekély mérvben láthatók el.

Fűrészpenge vastagsága.

Kankelwitz azt tapasztalta, hogy a fűrészpenge vastagsága, a rönkö előtolásával bizonyos arányban áll. A penge vastagságát legjobb az előtolásra használt képletből kiszámítani.

A rönkö előtolásra használt K a n k e l w i t z-féle képlethez :
 $E = 0.8 \cdot \frac{em}{r} \cdot fp$, a hol E, előtolást; em, emelőmagasságot;
 r, a rönkö az illető kereten metszeti szokott középátmérőjét;
 fp, a penge vastagságát jelzi.

$$fp = \frac{E}{0.8 \cdot \frac{em}{r}}, \text{ vagyis az I. és II. Topham-féle keretnél :}$$

$$fp = \frac{\frac{10+13}{2} \cdot 5}{0.8 \cdot \frac{46}{38}} = \frac{14.75}{0.9} = 1.3 \text{ mm.}$$

$$\text{A kisebb Szigel-féle keretnél : } \frac{18}{0.8 \cdot \frac{46}{38}} = \frac{18}{0.968} = 1.8 \text{ mm.}$$

$$\text{A nagy Szigel-féle keretnél : } \frac{12}{0.8 \cdot \frac{51}{50}} = \frac{12}{968} = 1.5 \text{ mm.}$$

$$\text{A fakeretnél : } \frac{22}{0.8 \cdot \frac{40}{27}} = 1.7 \text{ mm.,}$$

miután azonban itt tekintettel kell lennünk a penge hosszúságára is, ennél fogva az általam előbb ajánlott 1.8 mm. vastagság lenne egyáltalában elfogadandó.

Bár ugyan itt közvetlenül nincs szükség azt kimutatni, hogy egy keret átlagban hány lóerőt vesz igénybe, mindamellett hasznos szolgálatot vélek tenni, a midőn a „német mérnök egylet“ által összeállított adatokat itt közlöm :

A kiszámításra következő képlet szolgál: $L = 4 + \frac{5}{8} \text{ psz}$,
 hol L lóerőt; psz pedig a pengeszámot jelzi.

Pengék száma	4	6	11	12	15	16	18	24
Lóerő	6.5	7.75	10.8	11.5	13.3	14	15.25	19

Schneider e tekintetben következő táblákat használt.

Pengék száma	4	6	11	11	11	12	15	16	18	24
Lóerő	6.87	7	7.28	7.5	8.12	10.78	10.29	14.31	13.85	17.54

Az előbb tárgyalatból — tekintettel azon körülményre, hogy az ungvári fűrésznél a régi keretek megtartandók, s hogy ennél fogva sem a keret, sem a metszések száma, sem pedig az emelő magasság nem változtatható meg — az ungvári fenyőfámetzésre berendezett keretek következőkép lennének kezelendők.

A keret neve	Metszhető rönkö vas- tagsága	Metszések száma per- czenként	A penge emelő ma- gassága	A rönkö előtolása percenként	Penge vas- tagsága	Fog beosz- tás	Foghossz
	ctmr.		centiméter	centiméter	centiméter	centiméter	
I. Topham . . .	46	130	46	18—28	1.8	29—29	20
III. kisebb Sigel- féle keret . . .	46	140	46	20—30	1.8	31—32	22
IV. nagy Sigel- féle keret . . .	51	95	51	13—24	1.8	21—22	15
V. fakeret . . .	36	140	40	15—25	2.25	22—22	15

Hogy mennyire fog az ajánlatba hozott vékonyab penge és annak fogazata az itteni kívánalmaknak megfelelni, azt csak az e tekintetben megejtett próbák után, melyek eddig a pengék megszerzéséből és a keretek e pengékre való ideiglenes berendezéséből keletkezett késelem miatt eszközölhetők nem voltak, leszek bátor a szakközönséggel közölni. *)

Befejezésül csupán még azt bátorkodom felemlíteni, hogy e téren ép úgy, mint egyáltalában az erdőszetre vonatkozó többi gyakorlatra csak akkor remélhető üdvös és czélszerű javítás és haladás, ha egyes jelesebb képzettségű szakemberek a foganatba veendő kísérletek foganatosításával, legelőnyösebben, állandóan, vagy pedig, ha ez nem lenne lehetséges, akkor legalább esetenként foglalkoznának; miután nekik a szükséges 1— egyeseknek sokba kerülő — szakkönyvek rendelkezésükre állanak, a megkivántató adatoknak természetben s különböző helyeken való gyűjtése pedig lehetővé tétetnék.

Ezáltal a számtalan kísérlet útján szerzendő tapasztalati adatokból oly ismerethalmaz lenne gyűjthető, mely bizonynyal

*) Kérjük mielőbb.

fűrészmalmi üzletünk fejlődésére és tökélyesbülésére jótékonyan hatna, másrészt pedig feleslegessé tenné azt, hogy a selmeczi akadémia két jeles tanárának e tekintetben még az 1877. évben megindított tanulmányai eredményének közzétételére tovább is bizonytalanul várjunk. *)

A fák görbeségének okairól.

Fekete Lajos m. kir. akadémiai tanártól.

E tárgyban a vörösfenyőt illetve, e lapok múlt évi folyamában (337. és k. lapokon) egy kis czikket bocsátottam volt közre, mely tényleges észleleteken alapult. Ez észleletek kizárják azon feltevést, hogy az ott felhozott vörösfenyő állab a selmeczi Rovna hegyen, a vörösfenyők a Szt.-Háromság hegyen, és a jegenye-nyárfák a Szélaknára vezető út mellett a világosság egyoldalú befolyása miatt hajlottak volna meg, s én meghajlásuk okát az itt uralkodó északnyugati szelekben véltem feltalálni. A ki azon czikket elfogulatlanul olvassa el, s észleletem jóhiszeműségét nem vonja kétségbe, az nem is jöhet más gondolatra. S mégis Fuchs János ur ellent mond következtetésem helyességének, az általam észlelt jelenséget a heliotropismusnak tulajdonítván.

Ennek daczára határozottan fentartom állításomat, annyival is inkább, mert azóta annak, különösen a nyárfát illetve, számos bizonyítékát találtam.

Sápnál pl. a pályaudvartól keletre eső nyárfaiskola mintegy 3 méter magas csemetéi mind nyugatról keletre dőlnek, mintegy 10—15 fokkal térve el a függélyes iránytól; Hadház-nál a vasut közelében a jegenye-nyárfák D. Ny.-ról É. Ny. felé hajolnak, melyet már csakugyan nem okozhattak

*) Részünkről reméljük, hogy az itt jelzett közleményt is mielőbb adhatni fogjuk.

a nap sugarai, hanem erős délnyugati légáramok. Nyiregyházánál, Tőketerebesnél, Homonnánál, s innen Selmeczig majd mindenütt az É. K. légáramok befolyását lehet észlelni a jegenye, fekete és kanadai nyárfák sorain, melyek hol az utakat, hol a mezei tagokat szegélyezik.

Krassova felett, a Resicza felől jövő ereszkedőn lévő szilvások fái nem lehet félre ismerni a délkeleti szelek hatását, melyek a Bánátban uralkodók, s a fáknak többé kevésbbé északnyugati hajlást adtak; tehát majdnem teljesen ellenkezőt, mint a milyent felvennének akkor, ha a déli nap felé nőnének. A Deliblati homokpusztán a fa vegetationnak itt legellenségesebb délkeleti szelek okozzák azt, hogy a boróka ez oldalon többnyire elveszti ágait, s többi ágai és hegye többé-kevésbbé észak-nyugat felé görbül. Ezek után nem mondhatja senki, hogy a fák görbeségének okai közt a szél ne szerepelne; sőt azt állítom, hogy e tekintetben első helyen áll. Azt soha sem állítottam, hogy a szél egyedüli oka a fák görbeségének; ki is állithatna ily badarságot! Hisz ott szerepel még mellette nemcsak a világosság egyoldalu befolyása, hanem bizonyos fekvéseknél, különösen nyergek és gerinczek közelében a hónyomás, sőt némely berekben erős és hosszan tartó áradások nyomai is szembe ötlenek. Magas hegységben működő erdészek előtt a hónyomás befolyása oly ismeretes, s oly kézzel fogható, hogy azt bizonyítgatni felesleges. A tényt csak látni kell, s ez elég. A gerinczek mögött felhalmozott 1—2 öl vastag s lefelé csuszni törekvő hótömegek, leülepedésük, rokanásuk által földre nyomják a fiatal fákat, melyek legjobb esetben csak később, midőn törzsük vastagabb lett és erőteljesebb évi hajtásokat eresztenek, képesek fejüket felemelve, lassanként kivergődni a hónyomás befolyása alól; de a fiatalágukban szenvedett nyomoruságnak jelül örökre megmarad tövükön a görbület. Ily fák és állabok töve mindig völgy felé

van meghajolva. Lapos helyeken is lenyomhatja ugyan a fiatal fácskákat a hó, de ez esetben a dőlés irányát előbb a szél vagy az egyoldalú világosság befolyása adta meg. Egyáltalában a görbeségnek többféle oka egyesülhet egymással; de módosíthatja vagy éppen ellensúlyozhatja is egymás hatását. Így pl. a heliotropismus hatása folytán mindenféle, de kiválóan az u. n. fényigényes fafajok szabadon álló csoportjainak szélein a fák minden oldalon kifelé hajlanak; mint ezt Fuchs J. ur észlelete és saját, kivált nyár, fűz és akác csoportoknál, kisebb elkülönített állaboknál tett tapasztalataim is bizonyítják; ha ily csoportok valamely, a vidéken uralkodó s évenként huzamosan s illő erővel fellépő széláramoknak is ki vannak téve, ennek hatása is összejátszik a heliotropismussal; úgy hogy É. K. uralkodó szelek mellett a kihajlás a D. Ny. oldalon átlag nagyobb lesz, mint az É. K.-in.

Ezek után, nehogy Fuchs János ur cikkéből valaki téves nézetet merítsen a heliotropismus lényegéről, bátorodom megjegyezni, hogy azt napraforgásnak nevezni nem szabad, mert e kifejezés, ha megfelel is amaz idegen szó nyelvtani-, de nem physiologiai értelmének; minthogy a heliotropos növények nem forgatják szerveiket a nap állása szerint, s nem is annyira a direct napsugarak, hanem a levegő által szétszórt világosság sugarak határozzák meg a levelek helyzetét és az ágak és törzsrészek irányát. Ha a napsugarak átlagos iránya felé nőnének a fák ágai és azok csúcsa, akkor a szabadon álló fák koronája mind felszeg, azaz a déli oldalon sokkal erősebben kifejlődött, s a fatörzs általában délre dülő volna. Akkor ama nyárfaliget fáit, melyről Fuchs J. ur megemlékezik, nem néznének a széleken egyenlően minden égtáj felé, hanem legfőképen délre.

Végre megjegyezni kívánom, hogy részemről e vitához többé hozzászólni nem óhajtok.

A magyar erdőtisztek baráti ünnepélye az országos főerdőmester tiszteletére.

Tartatott Gödöllőn 1881. évi augusztushó 20-án.

Midőn az ünnepélyt rendező választmány ezen közleményt az „Erdészeti Lapok“-ban nyilvánosságra adja, nemcsak az ünnepély történetét kívánja megörökíteni, s annak leírását azon szaktársakkal is közölni, a kik bármely okból hátráltatva voltak a megjelenésben, hanem egyszersmind számot kíván adni tevékenységéről, hogy t. i. mennyiben felelt meg azon feladatnak, melyet magára vállalt. Ez az oka annak, hogy a bizottságnak az ügy jelentőségénél fogva nem csak azt kellett megkívánni, hogy e sorok napvilágot lássanak, hanem azt is, hogy azok változatlanul közöltesse, és melynek szíves teljesítését reményli is.

A rendező választmány.

A mennyire óhajtvá várta, majdnem türelmét vesztvé sürgette szakja ügyét szíven viselő minden magyar erdész az erdőtörvény meghozását, ép oly örömmel és lelkesedéssel fogadta annak életbeléptetését, és a kormánynak azzal összefüggő azon szervező rendelkezését, melynélfogva a kincstári erdőkezelés a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministeriumba ment át és az erdőrendészeti felügyelettel közös vezetés alá helyeztetett.

Ezen intézkedés számos aggodalomtól mentette meg az erdészet ügybarátaikat, mert annak természetes következménye nem lehetett más, minthogy elhagyva a fiskális irányt, a magyar erdészet tisztán közigazdasági alapra fektettetni és élére oly férfiu állíttatni fog, a kinek multja garantiát ígért a nagy feladat helyes és tapintatos megoldására a jövőben.

És úgy is lön.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium kebelében alakított két osztály, az állami erdőfelügyeleti és a kincstári erdészeti osztályok közös főnökeül országos főerdőmesterré ministeri tanácsosi ranggal és jelleggel Kálnoki Bedő Albert lón kinevezve, ki addig az államkincstári erdők osztályának volt főnöke a pénzügyministeriumban.

Eltekintve azon tevékenységtől, a melyet Bedő az erdő-törvény szövegezése és keresztülvitele körül kifejtett, hivatalos pályájának eddigi minden mozzanata, az Országos Erdészeti Egyesület vagyoni és szellemi gyarapodására irányzott eredménydús működése, az „Erdészeti Lapok“ több évi tapintatos szerkesztése, a buzgó szakemberről, a lelkes hazafiról tett tanúságot. Ehez járul még a vonzó modor, a részrehajlatlan igazságosság, mindannyi tulajdonok, melyeknél fogva ezen kinevezést minden magyar erdész nemcsak megelégedéssel, sőt örömmel fogadta. Mi lehetett természetesebb tehát, minthogy ezen érzelemnek mindenki látható kifejezést óhajtott adni. Mindenfelől tervek merültek föl és vitattattak meg kisebb-nagyobb körökben; mert általános volt a kívánság, hogy a magyar erdészek ünnepélyes nyilatkozata méltó is legyen a nagyszámu és tekintélyes testülethez.

Eközben jelent meg Belházy Jenő kir. főerdész fölhívása a m. kincstári erdészekhez, az orsz. főerdőmesternek nyújtandó albumra.

A fölhívás illetékes körökben viszhangra talált, és minden részről érkeztek nyilatkozatok a hozzájárulásra.

Azonban az erdészet más ágánál alkalmazott erdőtisztek is résztvenni óhajtván ezen ovatióban, több oldalról jött felszólításoknak engedve, Budapesten választmány alakult ezen ügy vezetésére, melyhez Belházy is csatlakozott. Ezen választmány Rónai Antal főerdőtanácsos elnökele alatt következő tagokból állott.

Illés Nándor főerdőtanácsos, Hoffmann Sándor főerdőtanácsos, Belházy Emil főerdőfelügyelő, Szabó Adolf kir. erdőfelügyelő, Dobl Miklós erdő-számtanácsos, Horvát Sándor erdőmérnök és Kovács Géza erdész, mint a választmány jegyzője.

A választmány megalakulása után felszólítást intézett az összes magyar erdészekhez, melynek eredménye oly fényes volt,*) hogy nemcsak lehetségessé vált a tervezett albumot művészileg kiállíttatni, hanem annak átadására is oly ünnepélyt lehetett rendezni, a melyen a magyar erdészek tömeges megjelenésökkel személyesen is kifejezést adhattak az ünnepelt iránt táplált érzelmeiknek.

Az ünnepély ideje Szt. István napjára Gödöllőre tüzetett ki, mert csak erdő lehetett annak méltó helye, s erre az ünnepeltet és családját két héttel előbb Wanke Sándor primási erdőmester által vezetett küldöttség hívta meg.

Augusztus 19-én Budapesten a Szécsenyi sétány kioskjában száz tagot meghaladó erdészközönség jelent meg, részint megbeszélendő a következő nap teendőit, részint, hogy számos évek után ismét fölujithassák az ismeretséget a régi társak. Őszbe borult fövel találkozott itt ismét egymással számos férfi, a ki az akadémián, mint viruló ifju mondott istenhozzádot. Csak az képzelheti az általános örömet, a ki a viszontlátás boldogságát hasonló viszonyok között már egyszer élvezte. Másnap reggel 9 órakor a személy-vonattal érkezett meg Gödöllőre az ünnepelttel együtt az erdészek nagy száma, többen, s maga az ünnepelt is, nejeiket és leányaikat is magokkal hozva. Az indóháznál az érkezőket Kallina Károly erdőmester vezetése alatt az erdészszemélyzetből képezett ünnepélyrendező bizottság fogadta.

*) A begyűlt pénzekről Dobl számtanácsos által készített számadás, melyet a bizottság véglegesen felülvizsgált a bányászok és erdészek tisztii takarékegyületének irattárában van elhelyezve, s ott bárki által megtekinthető. A választmány.

A kir. kastély és kert megtekintése után az összesereglettek a fáczánykert nevű erdő közepén lévő nyári kioszkhoz vonultak.

Az érkezőket taraczk lövések fogadták.

A kioszk, melyben egykor Grassalkovits herczeg látogatása alkalmával Mária Therezia királynénk is több ízben ozsonált, az ünnepélynek megfelelően volt földiszitve. Homlokzatán tölgylevelekből B. A. betűk diszelegtek.

Az épület környezetét képező sík téren padok várták a pihenni kívánókat. Délfelől az emelkedő parton asztal állott a szőnyeggel leborított albummal. Az asztal körül lévő padokat a hölgyek foglalták el, mint virágkoszoru övezvén körül azt s az ünnepeltet.

Ekkor előlépett Bothó Imre, a Batthyányi Gusztáv herczegi javak főerdőmestere, s a beállott csend és figyelem közepette következő beszédet mondotta :

„Mélyen tisztelt szaktárs és barát! Méltóságos országos főerdőmester ur! A magyar erdészeti érdekében lelked egész odaadásával minden irányban kifejtett nagymérvű tevékenységed által szívünkben felköltött nagyrabecsülés és tisztelet összeolvadó érzelme vezetett bennünket magyar erdészeket ide, hogy keresetlen őszinte szavakban adjunk kifejezést az irányodban táplált élénk érzelmeinknek; hogy szeplőtlen hazafiságod, törhetlen erélyed, s messze jövőre kiható hasznos munkásságod s kipróbált tehetségeid előtt bizalmunkat és elismerésünket, érdemeid előtt pedig hódolatunkat nyilvánítsuk.

Pályád megkezdése óta életednek minden mozzanata a magyar erdészeti emelésének s fejlesztésének volt szentelve s nincs e téren üdvös tényező, hol alkotó erődnek s hasznos működésednek életbevágó, maradandó nyoma ne volna.

Az Országos Erdészeti Egyesület virágzó állapota s hármas irányu áldásos működése; az erdőtörvény életbelépteté-

sének és végrehajtásának szervezése; az erdészetnek a földművelési ministeriumban való önállósítása; kiváló irodalmi munkásságod, a magyar erdészeti irodalom virágzóvá tételére irányuló eredménydús törekvésed, testületünkben a nemzeti szellem fokozatos izmosítása sat. sokoldalú tevékenységednek mind megannyi sarkalatos emlékei, melyekért, s általában az erdészet minden ágát felkaroló nagyhorderejű munkásságodért, előre törekvő lelked tiszta önérzetéhez, szerény, de melegen átértzett, hálás elismerésünkkel mi is járulni óhajtunk.

Jól tudjuk mi, hogy nehéz és tövises pályádon uttörőid voltak. Uttörőid, kik legnemesebb önfeláldozással s lételők kockáztatásával teremtették meg az általad tovább fejlesztett állapot, kik, mint a magyar erdészet hajnalcsillagai, — hirdelve annak jövőjét — ragyogtak s a méltán kiérdemelt hálás elismerés láthatárán, ragyogni is fognak mind örökké!

A te érdemed, hogy őket szent törekvéseikben az ügy iránti lángoló szeretet hevével támogattad, hogy a magára maradt zászlót avatott erős kézzel újra fennlobogtatva, azt fáradhatatlan s küzdelemteljes munkássággal s körültekintő vezéri bölcsességgel a diadal fokára emelted s a magyar erdészet életfeltételeit kivivtad.

Nem ismeretlen előttünk, hogy a magad elé tűzött cél, ama „állandóan jövedelmező tartaléktöke“ gyümölcsözésének biztosításáig, rád még nagy és nehéz feladatok megoldása vár. De rendithetetlen lelkünkben a hit, hogy bölcsességed a felmerülő nehézségeket — hazánk érdekeinek megfelelően — ezentul is mesterileg fogja megoldani.

Mi, kik hazánk ujjaalkotásában a munkafelosztás és a polgári szent jog és kötelesség alapján, a hozzánk illő szerény mértékben, szintén részesülni óhajtunk, eljöttünk hozzád, mint vezérünkhöz, mint ki a magyar erdészet korszakot alkotó aeráját létrehoztad és megnyitottad, hogy előtted, kinyi-

latkoztassuk, miszerint édes hazánk üdvére és jólétére vezető törekvéseidben, tehetségeinkhez mérve, ezentul is buzgón támogatni akarunk. Eljöttünk hozzád, hogy a legfelsőbb helyről kezedbe adott zászlóra mi is tüzhessünk egy szerény, de élénk színű szalagot, mely mint közös bizalmunk és tiszteletünk jelvénye lengjen ott.

Fogadd tőlünk szívesen ezen, a magyar erdészeti szak összes mivelőinek részvételével összeállított emléket, mint az irányodban táplált köztisztelet és általános elismerés halvány kifejezését, jelélül annak, hogy a fának magasba törekvő koronája csak akkor díszlik, ha gyökerei a talajban kellően tért foglaltak és fejtettek. Ez az a tér, honnan a netalán vállaidra nehezülő küzdelmekhez uj erőt merithetsz, mint Antheus a földtől.

Adjon az ég neked egy boldogságban gazdag életet. Tartson meg a Gondviselés hazánk boldogítására, a magyar erdészet felvirágzására, testi és lelki erőben, egészségben, az emberi élet legszélesb határáig.

Éljen Bedő Albert!“

A lelkes éljenzésekkel fogadott beszéd után Rónai Antal főerdőtanácsos Kemény Gábor br. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi minister ur megbízásából rövid szavak kíséretében a minister arczképét nyújtotta át, melyet a minister nagyra-becsülése jelélül küldött országos főerdőmesterének. Rónai beszédében kiemelé, hogy rendes körülmények között e kitüntetés csupán a magyar erdészek tüntető tiszteletnyilvánítása viszhangja gyanánt üdvözölné; tudva azonban azt, hogy legfőbb szakvezérünkre nem kisebb feladat vár, mint az 1879. évi erdőtörvénynek életet adni, a minister ezen tényét, a kitüntetés oly zálogául tekinti, mely nyiltan hirdeti azt, hogy az ünnepeltben azon kitünő szakegyént találta föl, ki a feladat magaslatán állva, neki a fontos kérdések megoldásánál jobb keze s hű tanácsadója lesz.

Ezért a minister ur e kegyeletes megemlékezését a kitüntető elismerés oly drága ereklyéjének tekinti, mely szakunkra fényt áraszt és a magyar erdészek kebelét legbensőbb önérzetre gyulasztja, miért is az összes magyar erdészek osztatlan óhaját reményli tolmácsolni akkor, midőn kívánja, hogy az ünnepelet, ki a kincstári erdészet fénykorának megalapítója, a magyar erdészet üdvére sokáig éljen, és az iránta érzett köztisztelet napról-napra fokozódjék.

Bedő láthatólag megindulva, meleg szavakkal köszönte meg a megtiszteltetést, jelelvén, hogy szaktársainak ily magasra kitüntető figyelme, hogy a magyar erdészeknek kölcsönös baráti érzelmein alapuló ezen szaktársi és baráti ünnepélye, mely az összetartó és egymást támogató kölcsönös barátságunk továbbra is zálogát képezi, és itt a boldogító erdők szabad körében ilyen eddig együttesen nem látott nagy számban összegyűlt kitűnő szaktársak összesége, annyira meghatja, hogy az öröm e drága perceiben a nyelv és szó távolról sem lehetnek képesek kifejezni azt, a mit a szív érez. Az, a mit ő tett, ugymond, nem egyedül az ő érdeme. „Közreműködtetek ti is kedves szaktársaim mindannyian. Csak az általános támogatás, a minden oldalról nyilatkozó és ugyszólva egyhangu helyeslés tette lehetővé, hogy elértük azt, mit szeretett szakunk érdekében elérni óhajtottunk, elérnünk kellett és elérni sikerült. És a melyből kifolyólag viszont kötelességünkké vált, hogy lankadatlan becsületes munka által szolgáljuk Magyarország erdőgazdaságának ügyét, hogy ez által ugy hazánknak mint az erdőbirtokosoknak szép és jó jövedelmű erdőket neveljünk. Vállvetve kell közreműködnünk azon, hogy az erdő-törvény az életbe átmenjen és annak okszerű gazdasági elvei köztulajdonná váljanak. Ha mindannyian együtt maradunk a munkában, a szorgalomban, s cselekedeteinket az erdők érdekei és azok birtokosai iránti feltétlen hűség vezeti s az igaz

baráti összetartással támogatjuk egymást, akkor nem marad el a jó eredmény sem, és örökre áldott lesz a nap emléke, a melyen az erdőtörvény életbe lépett, s áldott rám nézve is, a magyar erdészek kölcsönös baráti ünnepélyének e napja, melyen engemet, soha el nem feledhető nagybecsű figyelme-
tekből kedves barátaim, e váratlan megtiszteltetés ért.

Kedves emlékem és társam lesz nekem ez album mindig, s ha majd az élet változó viszonyai között fájdalom és kétely szállják meg lelkemet, vigaszt és bátorságot fogok meríteni a kitartásra, látva képeitekben a hű- és bizalmas baráti sereget, mely engemet támogatni kész.

Mély hálával és az igaz köszönet meleg érzésével kell még Ministerünk ő Nagyméltóságáról is megemlékeznem, ki arczképének megküldése által szintén hozzátok hasonló váratlan kitüntetésben részesít, s ki szakunk érdekeit, miként a tények bizonyítják, államférfiúi bölcs belátással s a jó gazda meleg odaadásával pártolja, szívünk mélyéből kívánhatva, hogy adjon az Isten Magyarországnak sok olyan ernyedetlen munkásságu, szorgalmas, a földmivelés érdekeit annyira szívén viselő s olyan elfogulatlan jelemmel ékeskedő ministereket, mint Báró Kemény Gábor ő Excja, mert ekkor hazánk ege fényre derül.

És most kedves barátaim, legforróbban megköszönve nagybecsű figyelme-
teket, ajánlva és kérve a kölcsönös baráti támogatást s a magyar erdészeti ügye iránti további állhatatos hűségteket, kívánom: hogy a jó Isten áldjon meg mindannyi-
tokat hosszú élettel és szerencsétlenség boldogsággal s meg-
elégedéssel kedves családaitokban és gyermekeitekben.

Az album, melyről beszéde illető szavai alkalmával Bothó a szönyeget levonta, 52·5 cm. széles, 36·5 cm. magas,

8·3 cm. vastag és a 3 lapra terjedő ajánlaton kívül arczképekkel telt 36 lapot tartalmaz.

Az album sárgásbarna disznóbőrbe van kötve. Felső lapját aranyozott sárgarézből készült faágakat utánzó keret szegélyezi, a sarkokban jegenyefenyő ágakon nyugvó három-három fenyőtobozzal.

A közép tükör antik ezüstkék-mező aranykeretben, cizelált ezüst tölgylevél és makkokkal diszitett arabeszekkel, és e mezőben négy medaillon. Ezek közül a középsőt, a legnagyobbat borostyán koszoru köríti aranyozott rézből. A medaillon mezeje arabeskes zöld bársony. Erre van fektetve Bedő családi czimere: Vörös paizs B. A. monogrammal, fölötte aczél sisak az 5 águ arany koronával, melynek tetejéről szárnyra kelni készülő ezüst galamb olajágot tart aranyból. Paizstakaró vörös és zöld, a színek emailból.

A nagy medaillontól jobbra és balra valamivel kisebb, arany pálmalevelekkel átfont vörös bársony keretű, két valamivel kisebb medaillon, közepén nikelből erdészeti szerszámok és műszerek csoportjával képviseli a szakot. A nagy medaillon fölött kicsi medaillon az „Erdészeti Lapok“-at jelző zöld könyvvel; alatta másik kis medaillon Sz. Hubert szarvasával ezüstműből, az agancsok között arany fénysugaraktól körülvelt latin kereszttel.

Az album alsó lapján aranyozott sárgarézről 4 fenyőtobozcsúcs képezi a lábakat, a lap közepét pedig nikelből tölgykoszoru makkal foglalja el közepén aranyból az 1881. évszámot tüntetve elő.

A csat négyszegletű aranyozott sárgaréz lemez arabeszekkel diszitve a B. A. monogrammal, fölötte az 5 águ koronával.

A monogrammban a B. mindig zöld, az A. a czimeren fehér, a csaton vörös email.

A dedicatio első lapját az Országos Erdészeti Egyesületi tagok diplomáiról ismeretes két medaillon, a tölgy és fenyő képével díszíti. A lapot körülfutó kettős aranyléczekből képzett keret felsőjének közepét az erdészeti czimer díszlik : kék mezőben keresztbe tett kapa és fejsze, függélyesen pedig csemetefuró, takarva körfürészlappal, erre átlazó fektetve szárai között tölgycsemetével.

Ezen lapon következő szavak állanak :

Méltóságos

Kálnoki

Bedő Albert urnak,

orsz. főerdőmester

és ministeri tanácsosnak,

az erdészeti államvizsga elnökének,

az Országos Erdészeti Egyesület alelnökének,

a magyar tudományos akadémia levelező tagjának,

az osztrák császári vaskorona és a francia becsületrend lovagjának, sat.

A következő két lapon a következő ajánlat olvasható :

A magyar erdőgazdaság újabb korszakának sarkkövét képező 1879. évi XXXI-ik törvényczikk életbeléptekor minden magyar erdész kebelét benső öröm hatotta át, mivel ezáltal a magyar erdők jövőjét a Kárpátoktól Adriáig biztosítottak látták. De ezen szívünk mélyéből fakadó öröm még inkább fokozódott akkor, midőn a magyar országos kormányunk magas bizalma folytán legkegyelmesebb urunk dicsőségesen uralkodó királyunk Ő Felsege ezen törvény sikeres végrehajtása tekintetéből országos főerdőmesterünkké Téged méltóztatott legkegyelmegyesebben kinevezni. Mert midőn szakvezérünkké, hazánk első országos főerdőmesterévé Te lettél kiszemelve, oly férfiú kezébe jutott a magyar erdészeti sorsa, kinek erdészeti ügyeink körül tanúsított eddigi ernyedetlen és üdvös munkássága, fáradhatlan tevékenysége, szakismerete és ügy-

buzgósága biztosítékot nyújt arra, hogy a magyar erdészetet a minket e tekintetben eddig túlszárnyalt legműveltebb nemzetek által elért színvonalra — és az elismerés azon fokára fogja emelni, melyet az közgazdasági és közművelődési fontosságánál fogva megérdemel.

És midőn ezen meggyőződésünket és örömünket ez alkalommal kifejezzük, szívünkben kívánjuk, hogy azon magas állásban, melyet mindnyájunk büszkeségére elfoglalsz, szakunk javára és a magyar erdészet diszére kedves családdal együtt boldogan és sokáig élj.

Fogadd tőlünk szívesen ezen emléket, melybe azért tettük arcképeinket, hogy ha a szép, de nehéz pályán, a súlyos küzdelemben valaha erődöt netán lankadni éreznéd, végig tekintve a harcosok táborán, kik zászlód alá sorakoztunk, új erőt meríts, látva, hogy a mit a magyar erdészet érdekébe tenni akarsz, annak buzgó végrehajtására meg van a kész erő és a jóakarát.

Fogadd tőlünk szívesen ez emléket azon rokonszeny, azon szeretet, azon barátság jeléül, melylyel irántad szivednek nemessége, lelkednek jósága és igaz magyar hazafiságodnál fogva viseltetünk.

Gödöllőn, 1881. augusztus 20-ikán

szeretve tisztelő szaktársaid:

a magyar erdészek.

A fényképek vizitkártya nagyságúak, s minden lap egy-egy oldalán két sorjában négy-négy, tehát összesen 8, s így egy lapon 16 van; minélfogva az album összes 36 lapján 576 képnek van helye.

Az arcképek következő sorrendben és számmal vannak elhelyezve:

1. Magánosok erdőtisztjei	96.
2. Kataszteri erdőbecslési személyzet	54.

3. Boszniában alkalmazott magyar erdészek	2.
4. Közalapítványi erdőtisztek	35.
5. Selmeczi erdészeti akadémia és debreczeni gazdasági tanintézet	7.
6. Kincstári erdőtisztek, a Horvátországiakkal együtt	302.
7. Kincstári orvosok az erdészi szolgálatban	6.
8. Kincstári erdő-számvivőségi tisztek és segédhivatalnokok	32.
9. Kir. erdőfelügyelőségi tisztek	27.
Összesen	561.

Az album, mely 900 frtba került, díszesen és művészi csinnal van kiállítva, Posner Károly Lajos műtermében készült, és üvegfedelű tölgyfaszekrényben van elhelyezve.

Az albumhoz Murányi Farkas Sándor k. erdőszámízt, kinek költeményeit a magyar közönség a szépirodalmi lapokból is ismeri, a erdő-számvevőség nevében következő verset írta:

Az életút rövid, kietlen,
 Kevés öröme, gondja sok;
 S mi mégis küzdünk, harczolunk szünetlen,
 Mint felhők közt viharban a sasok.
 Üdv annak, kít szent czél vezérel,
 S nemes *Eszmék* hevitenek!
 Ki küzdesz, tiszta kézzel, észszel:
 Az ügy nevében, üdv neked!

Nézd e kis, de hű serget itten,
 Velel mindannyi hű rokon;
 Ott lesz ne félj, nehéz küzdelmeidben,
 Miként ma itt, egyik szép napodon.
 Legyen szivedbe vésvé a *Ma!*
 Légy büszke rá . . . és ne feledd —
 Az *Érdemnek* legszebb jutalma:
 A *Tisztelet* . . . a *Szeretet* . . . !

A diszebed, melynél a háziasszony szerepét Kallina Károly gödöllői erdőmester kedves neje vitte, az indóház melletti vendéglő nagy lugasában tartatott meg; 168 személy vett benne részt.

Midőn a champagni palaczkok durrogása jelt adott a toasztokra, Bedő Albert a jelenvoltak zajos éljenzése mellett felköszöntőt mondott szeretett királyi családunkra. Utána Zivuska József Debreczen városi erdész Bedőre, jelenlévő nejére, és távollévő üdülő fiára, Hoffmann Sándor főerdőtanácsos br. Kemény Gábor miniszterre, Rónai Antal Tisza Lajosra az orsz. erd. egyesület elnökére, Illés Nándor főerdőtanácsos a jelenlévő erdészekre, Rucska Tivadar főerdőfelügyelő a nőkre. Ezenkívül még több felköszöntő mondatott az erdészet több jelenlévő előkelőségére.

Üdvözlő táviratok érkeztek a lipai, máramarosi, soóvári, kassai, bellovári, zágrábi, glinai, új-gradiskai erdőigazgatóságok és erdőhivataloktól, továbbá a Coburg hercegi erdő-tisztviseltől, a határőrvidéki erdők megbecslésére kiküldött magyar- és horvátországi bizottságok tagjaitól Ogulinból (magyar nyelven), Fekete akadémiai tanártól Jaszenovárol, Remann erdőmestertől Pápárol, Györffy Endrétől Budapestről, s végre Lachnit nyug. ezredestől (Bedő ipjától) Ischlből, melyek mind az ebéd alkalmával felolvastattak.

Üdvözlő táviratok mentek báró Kemény Gábornak és Tisza Lajosnak kettő, melynek szövegei következők:

„Minister ur! A magyar erdészek hálás köszönetüket küldik nagyméltóságodnak azon szakunkra nézve feledhetlen és megtisztelő kitüntetésért, melyben vezérünket, Bedő országos főerdőmestert, mai ünnepélyünk alkalmából részesíteni kegyeskedett.“

„Tisza Lajos ő nagyméltóságának az orsz. erd. egyesület elnökének Szegeden. A magyar erdészek, vezérük, Bedő Albert

országos főerdőmester tiszteletére, Gödöllőn rendezett ünnepélyük alkalmával hálásan emlékeztvén meg nagyméltóságodnak szakunk emelése körül szerzett kitünő érdemeiről, ezuttal is hódolatteljes tiszteletünket óhajtják kifejezni.“

Az ebédet kedélyes táncmulatság követte, melyben résztvett a Gödöllőn nyaraló szép hölgyek és férfiak egyrésze is.

A táncz a szó teljes értelmében világos-viradtik tartott, midőn t. i. 5 órakor a vegyes vonat, melyhez a társaság számára készen tartott kocsik csatoltattak. Budapest felé megindult.

Most elbucsuztak a közel és távolból jött szaktársak, valamennyien azon tudattal telt kebelvel, hogy az oly testület a melynek tagjait ily szíves barátság és összetartás fűzi egybe, okvetlenül hivatva kell hogy legyen arra, hogy a magyar közgazdaság terén szakjának és magának azon tekintélyes állást vivja ki, a mely azt méltán megilleti, s hogy ezen testület hivatva van a magyar erdészetet fölvirágzásra juttatni.

A rendező választmány.

II.

A horvát határőrvidéki erdőtisztek Bedő-ünnepélye Ogulinban.

Távol az édes otthontól, itt a horvát-szlavon határőrvidék egyik messze eső pontján, mi is ünnepeltünk augusztus 20-kán.

Mi is megemlékeztünk e napon szeretett és tisztelt országos főerdőmesterünkről s mialatt otthon levő szaktársaink a gödöllői kies parkban adtak kifejezést az iránta érzett tiszteletnek és őszinte ragaszkodásnak, mi is sikerült Bedő ünnepélyt tartottunk e helyen az ő tiszteletére, és én kedves kötelességemnek tartom megemlíteni, hogy ünnepélyünkön, melyet a határőrvidékre kiküldött erdőrendezési bizottság kezdeményezett, Durst Emil erdőigazgató s Anderka Gyula főerdő-

mester urakon kívül megjelent a fucsinei és ogulini erdőhivatal személyzetének minden tagja, minék következtében az ünnepély egyszersemind a magyar és horvát erdészek testvérülésének ünnepévé lett.

Az ünnepély kölcsönös intézkedések után egy távirati üdvözllet elküldésével vette kezdetét, melyet a jelenlevők kívánatára Durst Emil erdőigazgató intézett az ünnepelthez; azután az „Arany csillag“ vendéglőjébe gyülekeztünk, melyet ez alkalomra fenyő galyakkal, magyar feliratokkal és erdészeti jelvényekkel Fritsch János draganecezi erdész igen csinosan díszített teremmé varázsolt át.

Egy óra után kezdetét vette a diszebéd, melyen az első felköszöntést Durst E. igazgató mondta el az ünnepeltre német nyelven, kiemelve érdemeit, s kérve határőrvidéki tisztársait, hogy hozzá, ki most már nekik is főnökük, azon ragaszkodással és tisztelettel viseltessenek, melyet ő mint szakember és tisztviselő méltán megérdemel.

Szavait szünni nem akaró éljenzés, „hoch“ és „zsivio“ felkiáltások követték, melyeknek elhangzása után Faller Károly fucsinei erdőmester és Csiby Lőrincz alerdőfelügyelő emeltek poharat, éltetve német és magyar nyelven országos főerdőmesterünket.

Erre megeredt a jó kedv s egymást érő német, magyar és horvát felköszöntések között s meglehetősen jó zene mellett, — mely mellesleg mondva a csárdásokkal is megpróbálkozott — esti 6 óráig oly kedélyesen és oly fesztelenül mulatott a társaság, mintha csupa régi ismerősök, jó barátok lettek volna együtt.

Az ebédet séta követte, mely után újból összegyültünk a már most táncteremmé átalakított ebédlőbe; tánczosnó ugyan kevés volt, mert egy három nappal későbbre kitűzött s a mi ünnepélyünknel korábban köztudomásra hozott táncz-

multság miatt a hölgyek csekély számban jelenhettek meg; de a jó kedv így sem hiányzott, számos nőink, aligha nem első ízben a csárdással is megpróbálkoztak.

A táncmultság 2 órakor véget ért s más nap búcsút véve egymástól, széteszlott a társaság, mely talán először vett részt ily magyar jellegű ünnepélyen.

Közli: *Kuzma Gyula*,
m. k. erdészjelölt.

Vidéki levelek.

I.

Deés (Erdély), szeptember 24.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Prohászka Lajos szatmár-megyei tagtársunk az „Erdészeti Lapok“ 1880-ik évi II-ik füzetében a szatmár-megyei hatóság önkénye felett panaszkodik, a mennyiben az a törvény világos intencziója és szelleme ellen a felesketett erdőtisztek és erdőőrök fegyvereit megadóztatja. A hatóság az adófelügyelő urral egyetemben eljárásuk helyességét védve, az 1879-ki törvényczikk 40-ik §-ára hivatkoznak. Igaz, hogy ezen idézett §. utolsó pontja szóról-szóra eként hangzik: „Ezen fegyverük vadászatjegyadómentes“, vagyis az idézett szavak csakis a vadászatjegyre s nem a fegyverre vonatkoznak. Hanem tessék csak az egész czikket elejétől végig olvasni, hisz ott világosan ki van mondva: „A hatóságilag felesketett erdőtisztek és erdőőrök szolgálataukban közbiztonsági közegeknek tekintendők és mint ilyenek lőfegyvert viselhetnek. Azt kérdem már most: miként adóztatható meg a közbiztonsági közeg lőfegyvere? akkor csak tessék azonnal a pénzügyőrök, csendbiztosok és pandurok fegyvereire nem csak az adót róvni, de mindezen közbiztonsági közegeket még azonkívül a vadászati törvény egész szigorával sujtani, elmulasztván mindeddig fegyvereik bevallását. Erre azonban sem a nevezett vármegye hatósága, sem az igen tisztelt adófelügyelő ur nem igen gondol.

Az első erdei szalonkát márczius 12-én lóttük, az erre

következett folytonos és tartós esőzések azonban siettették a szalonkák elvonulását a magasabb hegységekbe, s egyszersmind lehetetlenné tették az esteli vadászatot, minélfogva az elért eredmény is igen szerény; határunkban tudtommal összesen nyolcz szalonka lövetett.

Mi szalonkavadászok nem mondhatjuk, hogy Diana istennő felette mosolygott volna reánk, annyival inkább kedvezett a szeszélyes istenasszony egy Czibles vidéki oláh suhancznak, a ki márcziushó elején a nevezett havas egy faóriásában medvére akadt. Másnap több gyermek társaságában a medve odujához sietve, a gyermekek zakatolásával fészkből szerencsésen fel is riasztotta és egy jól célzott fejlődéssel le is terítette. Legényünk öröme határtalanná vált, midőn az odu kutatása közben még 3 világtalan medvebocsa akadt. Hisz ez egy terno! csak lőpénz fejében 32 frt (Szolnok-Dobokamegye még mindig s helyesen fizeti a ragadozó állatok utáni lődíjt). Oláh legényünk prédájával Deésre sietvén, az anyabőrt s a három fiatal bocsa csakhamar el is adta. A bocsokat tejjel nevelik, s közülük eddig csak egy pusztult el. Különös ez esetnél az, hogy míg az anya a fekete medve fajához tartozott, addig két bocsa határozottan örvös medve, s csak a 3-ik hasonlít anyjához. Öreg vadászok elfogadott nézete szerint fekete és örvös medvét különböztetünk meg. Szent Hubertus mesterségét még nem rég űzöm, nem is vagyok azon szerencsés helyzetben medvére vadászhatni, de még ez iránybani szakmunkák sem állanak rendelkezésemre, s így határozott véleményadásra nem vagyok hivatva! Mégis ezek daczára a következő véleményt merném koczkatatni: vagy nem létezik külön örvös és fekete medvefaj, vagy ha létezik, az említett bocsaok apja az örvös medvék családjába tartozott.

Részemről én is azok véleményéhez csatlakozom, hogy foglalkozzunk mi erdészek a vadászattal, és annyival inkább, mert ha kicsinylőleg elfordulunk a vadászattól, bizony gyakran a cseh jáger több befolyást fog gyakorolni urára, mint az államvizsgázott erdész. — Tisztelettel :

Ercsényi Béla,
m. kir. erdőgyakornok.

II.

Travnik (Bosznia), 1881. augusztus 6.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Miután azt hiszem, hogy a tavaszi vadászat eredménye, némely szaktársamat érdekelni fogja, kérem jelen soraimat becses lapjába felvenni.

Daczára annak, hogy siketfajd állományunk igen szép, a vadászati eredmény nem volt megfelelő.

Nem csak hogy az elemi hatalmak késleltették a tavasz megjöttét, úgy hogy még május közepén zord telünk volt, hanem az itteni vad-ijesztők is közreműködtek vadászati eredményünk rontására. Csak a harmadizben ismételt vadászat vezetett némi sikerre.

Azon éjszaka igen megcsendesült az idő, úgy hogy hajnal felé már nagyon korán megkezdete a kakas a nótáját.

Meg kell emlitenem, hogy körülbelől 500 htr.-nyi területen öt kakas hallatta magát, de fájdalom, mindegyikre 3 vadász jutott.

Reggel két óra felé megindultunk, s úgy osztottam fel a vendégeket, hogy mindegyik kerülő három vadászt vitt magával, magam pedig látván, hogy legjobb lesz magamban maradni, elhagytam a társaságot.

Egy fél óra mulva szerencsés lettem, egy szép kakas birtokában jutni. A mint a másik kakas felé indultam, boszúságomra, elzavarta azt három vaddisznó. A katonatisztek közt, kik vendégeink voltak, szintén sikerült egynek kakast löni, a többi nem igen ügyelvén a csend tartására, semmit sem hallott. Így történt, hogy e tavaszon az egészben három siketfajdot kaptunk csak.

Boszniában nem csak a róka és sas, hanem a mi hires vadászaink is ellenségei a siketfajd tojójának, mert ezek kegyelem nélkül mindent lelőnek.

A jelenlegi özvadászat sikeresebb, de ezt sem üzik rendszeren, hanem minden, a mi a kopó előtt futva jő, lelövetik, és ha szoptató suta volna is!

Azt hiszem, hogy Brehm Alfréd szép munkáját szaktársaim közül sokan olvasták, ő a III. kötetben említi, hogy

a zerge a zárt erdőbe, a havasokról szeret lejönni, ezt a mult héten magam is tapasztaltam.

Körülbelől 1—1.200 m. magasan fekvő sűrű fenyves elhagyott völgyében, a hova még alig ért a bosnyák pusztító keze, szórványos sziklákon tartózkodnak a zergék.

Ebben a völgyben vadásztunk, és az itteni postatisztnak annyira kedvezett Diana, hogy szerencsés volt a kopó előtt zergét löni.

Igen tréfás pillanat, ha a zerge a kutya elől sziklára menekül. Egész komolyan néz le a kutyára, a kutyák pedig a szikla körül órákig csiholnak, erőlködve, hogy onnét elriaszszak, de minden eredmény nélkül.

Különben czélunk, ezen érdekes vadat kimélni.

Igaz, hogy ez igen nehéz, ily nagy erdőség és kevés erdőőr, nemkülönben a sok vasárnapi vadász pusztító vágya mellett.

Ha jelenlegi viszonyaink nem változnak, kipusztul minden vadunk. Hozzá jő még az is, hogy ragadozó vadra még nem is vadásztak, s így nem csak az ember, hanem még a ragadozó állatok is segítenek vadállományunkat kiirtani.

Helm Gyula,
cs. k. főerdész.

III.

Begovo-razdolje, ang. 14-én 1881.

Tekintetes Szerkesztő Ur! A horvát-szlavon határörvidék polgárosítása folytán az erdészeti viszonyok is változván, ideiglenes szolgálattétel végett épen akkor rendeltettem ide, a midőn a gödöllői m. k. erdőhivatal kerületében eszközölt ertvényezések előbbi levelemben jelzett módon történt bejárása kitűzetett. Igen sajnálom, hogy ezen tenyésztéstani szempontból annyira érdekes és különböző fanemekben oly gazdag ertvények bejárásánál részt nem vehetvén, azokat t. szaktársaimnak be nem mutathatom. Ezen önkénytelen mulasztásomat legyen szabad alábbi, erdészeti szempontból megfigyelt, tájképvázlattal pótolnom, a mely, habár hazánk határain kívül fekszik, is különlegességénél fogva annál figyelemre méltóbb, mert hasonlót a

Kárpátok nagy láncolata — szerencsénkre — felmutatni nem képes, s ez irányban e lapok útján még misem közöltetett.

A begovo-razdoljei erdőgondnokság, a hova ideiglenes üzemterv elkészítése céljából kiküldött erdőrendezési bizottsághoz beosztattam, az ogulini jelenleg már m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozik, s az alföld-fiumei vasut mentén a tengerparttól k. b. 6 mértföldnyire fekszik. A tengerparttól rohamosan emelkedő hegység itt éri el tetőpontját s a Bila lasica nevű hegy 808 öl magassággal van jelezve. A mindenhol napfényre kerülő mészkő alapkőzetből alakult hegység semmiféle völgy- vagy hegyrendszerrel nem bír, az ember csupa meredek domb- és tölcséalaku, sokszor tátongó mélyedéseken keresztül minden ösvény nélkül órákig kénytelen barangolni, melyek egymáshoz sokszor felismerhetlenül hasonlítanak, a mi az átnézetet és a tájékozást felette megnehezíti, egyszóval beerdősített karsttal van dolgunk, melyet t. szak-társaimnak bemutatni annál inkább vélem szükségesnek, mert az erdőtlen karst e lapok útján is avatottabb toll- és szakértelemmel már be lett mutatva.

A mész alapkőzetet borító talaj igen sekély, televényes, zárt állabokban üde, tisztásokon száraz agyag. A vidék, ugyanint a tulajdonképeni karst is, teljesen vizszegény, csörgedező csermely nem csiklandozza az ember fülét; pár liter vizet tartalmazó tócsát forrásnak, a kötöttebb agyagon itt-ott található pocsolyát tónak nevezi az itteni ember, a ki órahosszat eljár a csak félig-meddig iható, s színe után ítélve akárminek, csak viznek nem nevezhető folyadék megszerzése végett; bizony keserves állapot naphosszat járni az erdőt és iható vizre nem akadni.

Az éghajlati viszonyokat tekintve versenyzik e vidék a Kárpátok égaljával, meglepő ez annál inkább, mert az ember valamely magasabb hegycsúcstról a tengert és Olaszország partjait szabad szemmel is láthatja, s mig ott füge és narancs terem, addig itten a burgonyát is exotikus növénynek tartják; s nem csoda, mert az július 21-én teljesen lefagyott; s mig ott a kaméliák szabadban virítanak, addig itten henye fenyő s több más a tenyészet határán előforduló cserjékkel találko-

zunk. Hőmérséki szélsőségek, a bóra és a sirokkó, nemkülönben a csapadékok ideje és mennyiségéről rövid ittlétem miatt nem szólhatok, s azokkal megismerkedni egyáltalában nincs kedvem.

Nézzük már most az erdőt, mely a helyrajzi fekvéssel és a talaj silányságával merő ellentétben áll.

Az itteni gyér népesedés és a szállítási nehézségek szép növési s tiszteletteljes méreteken gazdag állabokat juttattak a jelenkor birtokába. Ha valahol, úgy itt győződhetünk meg arról, hogy az erdőnek a legnagyobb ellensége az ember, a hova annak pusztító keze be nem hatolt, ott a pusztta sziklák közt bámulatos méretű példányokkal találkozunk. A fent keltezett 12.000 holdnyi gondnokság állabjait kizárólagosan bükk, lucz és jegenye fenyő képezi, mely ritkának jeleztetni szokott elegység itt annyira uralkodó, hogy nagyobb kiterjedésű egyetlen állabokkal nem is találkozunk.

Mig a lucz és jegenye mint hajó épületfa némi jövedelmet szolgáltat, addig a bükkből vajmi kevés, hajó épületfának alkalmas törzs kerül ki, s miután a fenyvek, mondhatni, tisztára kiszedetnek, ott marad a nemcsak árnyalása, de szép serdény nevelése által jövőben mindenesetre uralomra vergődő bükk. Ha bükknek kivágatása a helyi viszonyokhoz képest költséges operatum; úgy annak gyűrűzés általi pusztítását, mint csekély költséget igénylő eljárást nem szabadna elmulasztani; e célból egy kis baltával ellátott erdővédek ebbeli fáradságukhoz képest tetemesen növelhetnék az itteni állabok jövődóbeni értékét.

A gondnokság jelenleg igen rendetlen s minden forda nélküli szállaló üzemmódban kezeletik, illetve ott, a hol — annyit a mennyit — és akkor a mikor a vevők akarják vágják a csupán hajóépítésre alkalmas $\frac{36}{36}$ — $\frac{60}{60}$ cm. vastag 10—18 mtr. hossz közt változó ugynevezett bordonalekat és hasítás által negyedfából készített $\frac{9}{9}$ — $\frac{12}{12}$ cm. vastag s 5 méter hosszú subiákat. Hogy az ily eljárás folytán a gondnokság összes állabjai majdnem egy és ugyanazon képet mutatják, az nagyon természetes, mely körülmény, a terepviszonyok egyöntetűségével egybevetve, az osztagolást, sőt a

tájékozást is majdnem lehetetlenné teszi, a korfokozatok zagyvaléka pedig betekintést alig enged, a kilátás csak pár lépésre szorítkozik, s mindenhol 1—300 éves törzseket látunk, a mennyiben a törzs kisebb hibája a fát ezen kort elérni engedte.

A kihasználás csupán bordonálekra és subiákra alkalmas törzsekre szorítkozik, kisebb méretű épületfa, vagy tűzifa senkinek sem kell, a község saját erdejéből fedezi ebbeli szükségletét.

A nép zömét a katonai parancsnokság alatt elkényeztetett, úgy a ruházat, mint az élelem dolgában igényekkel nem bíró, de pénz dolgában telhetetlen favágók és fuvarosok képezik; az irástudók mind politikusok s különösen a magyarokat ellenséges szemmel nézik. Ogulinban magyarellenes tüntetésekben részesültünk, s további ott időzésünk esetére valószínűleg tettlegességre is került volna sor.

Zárom soraimat, mert úgy érzem, hogy az itteni ázsiai állapotok felett keserűen találnék kifakadni.

K. Gy.

m. kir. erdőszjelölt.

Vadászati tárcza.

Medvevadászatok Ungmegyében.

Közlő: Rochlitz Pál, m. kir. erdősz.

Folyó szeptemberhó 4-től mai napig, nagyszámu hajtók zajától visszhangzottak Uzsok, Ticha, Lyutta, Csornohovola és Dubrinics vadonjai. Gróf Széchenyi Béla Ő Méltósága, a rettentetlen vadász s az ungmegyei kincstári vadászati területek bérlője, itt tartá kedvező időjárás mellett, medvevadászatait gr. Török József országgyűlési képviselő, később gróf Zichy Rezső urak, 2—3 ungmegyei kincstári erdőtiszt és néhány környékbeli vendég társaságában.

A résztvevők előtt bizonyára felejthetetlen lesz ama néhány nap, melyeket e társaságban töltöttek; felejthetlenné

teszik azokat nemcsak a mindvégig uralkodott kedélyesség és a vadászatnak — bár későn beállott — szép eredménye, de különösen ama körülmény, hogy többen, kik eddig jó vadászoknak tartották magokat, ez alkalommal tapasztalhatták, hogy a „jó vadász“ elnevezéshez tartozó egyik főkelléknek, a kitartásnak — ha nem is teljes — hijával birnak.

Egyébiránt a jelen voltak dicséretére legyen mondva, hogy indokolt türelmetlenségének egyik sem adott kifejezést. De hogy is teheték volna azt, midőn látták, hogy a házi ur a hetedik napon éppen úgy, mint az első, fárasztó és teljesen eredménytelen vadászat után, pajzán kedvvel kurjongatva, jött le a magas hegyekről, tréfásan azzal biztatva vendégeit, hogy majd lövünk holnap, vagy a jövő héten, vagy pedig a jövő évben.

A vadásztársaság szeptember 4-én indult ki Sztavnáról, s a vadászatot a Gácsország határán fekvő uzsoki erdőkben kezdette meg. Feszülten vártuk a medve közelgését, vagy legalább a fegyverek durranását; de csak egy, a hajtásban kullogó ordast ijesztett el egyik parasztpuskás, hosszú, öblös egycsővű flintájával. De ez is elegendő volt arra, hogy a vadászok kedvét fokozza, mert — mint ez rendszeren történni szokott — jó jelt láttak abban, hogy az első vad nem ment el lövés nélkül. A következő két napon a tichai erdőségeket hajtottuk meg; medvét azonban ott sem találtunk. A negyedik nap reggele már a lyuttai erdők „Lyutka“ nevű részében talált minket s az ebben tett hajtáshoz fűzött reményünk csak azért nem teljesült, mert egyik vadász a hajtásban volt hatalmas maczkót elhibázta. A következő napon egyik hajtásban sem volt medve; harmad nap azonban a lyuttai „Jaszenki“ nevű erdő részben újból kikerülte egy medve a hibásan kiröpített golyót. Eltelt azután szeptember 10-ike, tehát a vadászat hetedik napja is, de bőrével még semmiféle vad sem számolt be. A türelmet-

lenségnek azonban semmi nyoma sem látszott; hisz ez lehetetlenség is lett volna gróf Széchenyi ur bámulatra méltó kitartása és kifogyhatlan jó kedve mellett! meg minduntalan fel-felvillanyozott egy biztató, kedvesen hangzó szó: „Csornoholova“.

Midőn 11-én délután sátrainkat Csornoholován felállítottuk, feledve lett, hogy 7—8 napon át eredménytelenül fáradtunk, annál is inkább, mert a falu közelében a megelőző éjjel egy jókora medve ejtetett el lesben. Itt csatlakozott hozzánk gróf Zichy Rezső Ó Méltósága.

Nagy volt örömünk, midőn a helybeli birótól, egy régi híres vadásztól, hozzá intézett ama kérdésünkre: lesz-e holnap valami? azt a választ nyertük, hogy „lesz“; mert évek óta kétségtelennek tekintik azt, hogy ha az öreg bíró e szócskát kimondja, akkor medvének a hajtásban lenni és lövésre jönnie kell.

És ez most is bebizonyult. Alig indultak meg a hajtók a „Rebri“ nevű erdőrészben, ugyanott, hol ezelőtt két évvel egy hajtásban hat medve közül három ejtetett el, midőn egy nagy, fekete medve a sűrüségből kibontakozott.

A hajtók távoli nagy lármája, ugy látszik, nem sok aggodalmat okozott neki, mert szedret szedve, lassu léptekkel közeledett a vadászok felé. Egyszerre eldördül egy löfegyver, gróf Széchenyi ur fegyvere, ugyanaz, mely Ázsiában egy pár oroszán s más nagy vadnak már kioltotta életét s végett vetett a maczkó nyugodt lakmározásának. A lövés halálos, de kissé kurta volt s a medve fájdalmas böggessel a lövonal hosszában megiramodva, lehetővé tette azt, hogy Zichy és Török gróf urak két-két lövéssel megtiszteljék, sőt, mielőtt a sűrüségben eltűnhetett volna, még a negyedik puskás is rásüthetné egyik csövét. Majd minden lövés talált, de csak az első és utolsó volt halálos, mindkettő azonban kurta, minek

következménye az volt, hogy a medve nem esett el azonnal, hanem a hajtók közé csapva, ott iszonyu zene-bonát csinált. Egyik hajtóra már-már rávetette magát s ez csak úgy kerülte ki a bizonyára nem valami barátságos ölelkezést, hogy magát hirtelen a földre vetette s a dombról legurult. A valódi „hajsza“ azonban csak azután kezdődött. Egy órai várakozás után két puskás egynéhány hajtó kíséretében, a megsbesített medve felkeresésére indult s azt órákon át üldözve, csak a kilencedik lövéssel teríthették le. Sajátságos, hogy ezen felbőszített vad a lövésektől annyira irtózott, hogy midőn üldözőinek egyikét dühösen megtámadni készült, egy gyutacs elpattanása — mert az egyik fegyver csütörtököt mondott — elegendő volt arra, hogy teljesen visszariassza.

Igy végződött csornoholovai vadászatunk első s a következő napon még kegyesebb volt irántunk Diana istennő. A derék községi bíró a „Pod szkalku“ nevű erdőrészbe vezetett s miután a végzeteljes két szót „lesz medve“ kimondotta, szokott nyugodtságával a vadászokat igen ügyesen felállította. A hajtás nagyságához képest kevés volt a hajtó s így történhetett az, hogy három medve a hajtásból kiment; kettő azonban, egy kisebb és egy nagyobb, a lövonalig ért, hol két ügyes lövés által leterítettett.

E szerint Csornoholován két nap alatt négy medve esett zsákmányul s nagyon természetes, hogy az eredménnyel teljesen meg voltunk elégedve. Hát még a falusi nép mennyire ujongott midőn eme zab- és más földterménytizedelőket kiterítve látta!

Tegnap még egy pár hajtást csináltunk a csornoholovai határon s a „Lisza pohár“-ban volt is egy medve, de lövésre nem jött; ma pedig a dubrinicsi erdőket hajtottuk meg, minden eredmény nélkül s ezzel végöket érték a felette érdekes medvevadászatok.

Az egészben kevés hajtás volt, melyekben vaddisznó, farkas, szarvas vagy őz ne lett vona; ezekre azonban vagy nem lőttünk, vagy pedig nem lőhettünk.

Holnap kezdődik a már napok óta javában bőgő szarvasokra való cserkészzet, melyen gróf Károlyi Győző ur is részt veend. A szarvas mennyiségéből ítélve, ezen vadászat is sikeresnek ígérkezik.

Sztavna, 1881. szeptember 15-én.

Erdészeti Zsebnaptár.

A tapasztalás azt mutatta, hogy a külföldön, nevezetesen Bécsben megjelenő erdészeti zsebnaptáraknak hazánkban igen jó kelendősege van, és hogy nem tisztán idegen ajku szaktársaink körében felelnek meg érezhető szükségletnek, bizonyítja az, hogy csak is egyedül nemzetünk édes nyelvét beszélő szaktársaink többször panaszkodtak magyar nyelven irt, s hazai viszonyainknak megfelelő ily naptár hiánya miatt. Némelyek túl mentek a panaszon, és sürgették ilyennek kiadását. Ily viszonyok között tette erre vonatkozó indítványát Hóman Bálint az erd. egyesület egyik választmányi ülésén; s a választmány a több oldalról nyilatkozó közhangulatnak engedett, midőn az indítványt elfogadta.

Nemcsak az említett okokból üdvözljük részünkről a naptár megjelenését, de főképen azért, hogy az idegen viszonyok, idegen szükségletek kielégítésére készült munkák helyett, egészen hazai viszonyaink és szükségleteinknek megfelelő zsebnaptárt kap a magyar erdész közönség.

Ámbár a munka még nem kész annyira, hogy a közönség kezeibe szolgáltatható lenne, de már ítélet formálható róla, s az ügy érdekében levőnek vélem, s szakközönségünknek kedves

szolgálatot tenni hiszek, ha azt már előre is, még megjelenése előtt ismertetem.

Nem adom teljes tartalomjegyzékét; közölve volt az már e lapokban, csak tartalmának legkiválóbb részeit fogom bemutatni.

A posta- és távirida szabályok egész terjedelmében kedvesen fogadott tanácsadó lesz mindazok számára, a kiknek a postamester ur már egyszer-másszor levelet, csomagot vetett vissza.

Az „erdőtermények mértéke a magyar államerdők kezelésénél“ a gyakorlatban szükséges, és nem csak a kincstári erdőszemélyzetet érdekli; mert tanácsot merithet belőle a magán erdész is, mintán ezen szabályok az ország legnagyobb erdőgazdaságánál érvényesek. És minthogy a Németországban és az ausztriai államerdő kezelésénél használt mértékek is közölve vannak: összehasonlithatja a hazait az idegennel.

A fák és anyagok faj és általános súlya, kiváltképen szállítási kérdések alkalmával, ugyszólván elkerülhetlen.

Az erdőbecslő nem fogja eléggé megbecsülhetni a körlap és henger táblát, a fenyőrönkök köbtartalmát felső átmérők szerint, a köbtáblás rudak, suhángok köbözésére az alsó átmérők segélyével, ugyszintén a köbtáblát lúczfenyő rudak köbözésére alsó átmérő szerint.

Ezen táblák nagyrésze az adás-vevéssel foglalkozó erdészek, fakereskedők számára is elkerülhetlen. Ilyen a fűrészelt és faragott fák köbtartalmára szolgáló tábla is, a mely itt szellemdús berendezésénél fogva az 1—50 cm. vastag és 1—50 cm. széles fákra nézve csak 7 lapot foglal el.

A gömbölyü fából faragható legerősebb gerendák, a faragott vagy fűrészelt négyélü gerendák előállítására szükséges gömbölyü fa táblázatára az építéssel foglalkozó erdésznek és gazdának ugy szólván napról-napra szüksége van.

Ürméterek köbtartalma fanemek és választékok szerint, az alakszámok táblázata, álló fák fatömege Burkhard szerint,

és az erdészeti segédtablákból ismeretes termési táblák, fatömegek választékarányai közepes zárat mellett és a kamatos kamat táblázatok oly általánosan szükségesek, hogy az erdőbecslő azok nélkül ugy szólván nem is tud mozdulni.

Az ertvényezésekkel foglalkozó gazda a magérés és maghullás idejét, a magvak súlyát, szemszámát, csirképességét s a dobozokból nyerhető magmennyiséget, a csirádzás idejét és alakját mutató és az ertvényezés költségeit, csemetekertek és faiskolák térfogatát előtüntető, a fatermelő pedig a különféle fa-választékok termeléséhez szükséges munkamennyiséget, a donga, zsindely, faszén, mész, épületkö, téglá, termelési adatokat, csusztatók, vontató is közönséges erdei utak építéséhez szükséges munka és anyagmennyiséget kimutató táblázatokban meg fogja találni mindazt, a mire munkálatai közben, szerződés-kötések, költségvetések készítése alkalmával szüksége van.

Az erdő és vadászati törvény teljes szövegében, az erdészeti államerdő-őri szakvizsga szabályzat, az erdei kihágási bíróságok számára készítendő érték és árszabályokon, erdőtisztek egyenruhájára, erdőőri jelvény, az üzemtervek készítésére, a közigazgatási bizottságoknak erdő-rendészeti ügyekben való díjazására stb. kibocsátott ministeri rendeletek, részint teljesen, részint bő kivonatban, oly dús anyagot szolgáltatnak, a melyeket különben egész halom irat és nyomtatványból lehet csak meríteni.

Az erdészeti állami hatóságok közlésével az erdőtiszti Schematismus lett megkezdve, és remélni lehet, hogy magán erdőbirtokosaink erdészei is igyekezni fognak azt közleményeikkel bővíteni, s így ma-holnap az ország teljes erdészeti schematismusa egybeállítható lesz.

Tartalmaz azután a naptár folyó jegyzetekre elegendő koczkásan vonalzott papirost, milliméterekre osztott mérték-

lapot, és calculációra fekete lapot s ehez írót, melyre bármely írónnal írni, s azt letörölni is lehet.

Kiállításra nézve a naptár mind a papiros finomságát, mind a nyomtatást és bekötést tekintve, messze hagyja maga megett német versenytársait s mind a mellett, hogy vékonyabb, többet tartalmaz azoknál.

Orsz. erd. egyesületünk nem sajnálta a költséget a kiadásra, de büszkén is adhatja át a szakközönségnek, míg az egyesület titkára, Horváth Sándor is szerencsésen debutál a szerkesztés terén a munkával.

A naptár ára az egyesület tagjainak 1 frt, nem tagoknak 1 frt 50 kr; s így tetemesen olcsóbb az idegeneknél.

Mindezen előnyöknél fogva bátran ajánlhatjuk t. szak-társainknak, és meg vagyunk győződve róla, hogy kézbe véve, nélkülözhetlenné fogja találni minden magyar erdész, annál inkább, minthogy segédkönyvvel ez ideig egyáltalán nem rendelkezünk.

Illés Nándor.

Allabjavítás töre való helyezés által.

A kezelésem alatt lévő tölgyerdő mintegy 3400 holdnyi terjedelmű és a gyéren beszórt szil, gyertyán és egyes kőris kivételével, tisztán kocsányos tölgyállabokból áll, a mely fa-nemnek a talaj sík fekvése, mélysége, valamint azon körülménynél fogva, hogy a Temes és Béga folyó gyakori áradásainak ki van téve, tökéletesen megfelel.

Az erdő egy része az előbbi években gyakorolt marha behajtás következtében annyira lerágatott, hogy a jelenleg mintegy 18—20 éves fiatalosnak legfeljebb 0.1 része volt képes rendesen fejlődni, míg a többi a koronától a marhárágás által már zsenge korában megfosztatván, ezen 18 év alatt alig egy méter magasságra emelkedett, egészen elsatnyult,

elbokrosodott és főleg a hosszönvésben egészen visszamaradott. A mennyiben az ekkép összerágott, elsatnyult erdőből ily viszonyok mellett még csak középminőségű erdőt sem lehetett várni, elhatároztatott, az összerágott részeket visszavágni és a területet sarjadzás által felujítani.

Ezen felujítás következőkép eszközöltetett: a lerágott erdőréssz összesen mintegy 70 hold, részint póznákkal, részint pedig a fák meghajkolása által kijelöltetvén, annak levágatása szerződés útján akkép adatott át helybeli lakosoknak, hogy azok kötelesek az erdész, illetve erdővéd utmutatása szerint a kijelölt helyeken lévő összes lerágott tölgyeket a föld színével egy vonalban fejszével simán levágni; a jól fejlődött téres állásnál fogva többnyire 5—6-ával egy tuskóból eredett magasabb sarjak közül pedig a gyengébb, kevésbé szép növésű 2—4-et lemetszeni. Az ekkép származott fatömeg azután az illető munkásoknak ingyen adatott által munkabér fejében, úgy, hogy ezen felujítás, jobban mondva javítás, ugyszólván semmi költséggel sem járt.

Az eredmény megfelelő volt.

A levágott tölgyek u. i. már a következő évben egy méter magasságra növekedtek fel, minélfogva azon reményre jogosítanak, hogy talán 10—12 év múlva az állva hagyott, öszsze nem rágott magasabb fákat, vastagságban ugyan nem, de mindenesetre magasságban utolérik, az erdő teljesen záródik és így a jövő sikere biztosítva lesz.

Az állbjavításnak ezen módja alkalmazható mindenütt, a hol a fiatal erdő bármi okból, legyen az lerágás, vagy alomtűz következtében növésben visszamaradt; magától értetődik, hogy ha azon kort túl nem haladta, a mely korban ezen levágatás tetemes tömegveszteséggel járna, vagy az új sarjak az állva hagyott részeket magassági növésben utolérni képesek nem volnának.

Véleményem szerint ezen levágatás a kocsányos tölgnél a 20 éves korig még mindég alkalmazható, a mennyiben ezen korig az új sarjak az állvahagyott fákat magassági növésben még mindég képesek utolérni, föltéve, hogy a vidékbeli lakosok ezen munkát a levágatás által nyert fatömeg árában elvállalják.

J.

A f a p i a c z r ó l .

B u d a p e s t , s e p t e m b e r - h ó 30 .

(B.) Az ez évi építkezések száma a multban megszokot-taknál jóval kedvezőbb lévén a faanyagok keresettsége, hazai piacainkon az épület- és műszerfa minden választékaira egészen kielégítőnek jelezhető, sőt habár már rövidebb időre is, de még fokozódó élenkülés nyilvánul.

A külföld fapiaczairól ugy Poroszországból, mint délnémethonból és Olaszország felől is egyaránt kedvező tudósítások érkeznek s miután Bordeauxban is jó szüretet remélnék, a francia dongákra való tölgyesek szintén szorgalmasabb keresletre találhatnak.

Egyes piacokról a következő ártételeket közölhetjük :

Budapest. Egy köbméter lúczyefenyő deszka	18.75—22.75	frt.
Egy köbméter fűrészelt vagy faragott fenyőgerenda	16—22	„
Egy köbméter fenyő talpfa	7.50—9	„
„ „ gömbölyü tölgy épületfa	15—22	„
Egy méter cser hasábfa	4.75—5	„
„ „ bükk „	4.40—4.75	„
„ „ tölgy „	4.25—4.50	„
Esztergom. Egy méter cserhasábfa	4	„
Egy méter tölgy hasábfa	3.75	„

Egy szál 5 m. hosszú, 29 cm. széles, 2.4 cm. vastag lúczfenyő deszka	0.80	frt.
Egy szál 5 m. hosszú, 29 cm. széles, 2.4 cm. vastag tölgy deszka	2.20	"
Egy szál 5 m. hosszú, 7 cm. széles, 2.4 cm. vastag lúczfenyő lécz	0.12	"
100 darab keréktalap	7	"
1000 drb fenyőzszindely méretek szerint	6—7	"
Egy métermázsa tölgycserkéreg	3.50	"
Gyulafehérvár. Egy méter cserhasábfa	2	"
Egy méter tölgy hasábfa	2	"
" " bükk, gyertyán, kőris, és nyir hasábfa	2.50	"
Egy méter fenyő hasábfa	1.20	"
Egy szál 9 m. hosszú, 24 cm. közép- átmérőjű tölgy épületfa gömbölyű állapotban	3.80	"
Egy szál 8 m. hosszú, 20 cm. közép- átmérőjű lúczfenyő épületfa gömbölyű álla- potban	3	"
Egy darab keréktalap	0.10	"
Kassa. Egy méter tölgy hasábfa	2.38	"
Egy méter bükk, gyertyán, kőris és nyir hasábfa	2.75	"
Egy méter fenyő hasábfa	2.50	"
100 darab 4 m. hosszú, 30 cm. széles, 3 ¹ / ₂ cm. vastag lúczfenyő deszka	65	"
100 darab 4 m. hosszú, 30 cm. széles, 3 ¹ / ₂ cm. vastag vörösfenyő deszka	120	"
100 darab 4 m. hosszú, 30 cm. széles, 7 cm. vastag lúczfenyő padló	125	"
100 darab 4 m. hosszú, 30 cm. széles, 5 cm. vastag vörösfenyő padló	175	"

100 darab 6 m. hosszú, 3 cm. széles, 5 cm. vastag lúczfenyő lécz	11 frt.
1000 darab fenyőzsindely	6 „
100 darab tölgy hordódonga	9 „
Egy mmázsa tölgy cserkéreg ára	6 „
Kolozsvár. Egy méter tölgy hasábfa	3.50 „
Egy méter fenyő hasábfa	3 „
„ hektl. lágy faszén ára	1.20 „
Egy szál 3.80 m. h., 30 cm. sz., 4 cm. v. jegenyefenyő deszka	0.85 „
Egy szál 3.80 m. h., 30 cm. sz., 4 cm. v. tölgy deszka	1.80 „
Egy drb 5.70 m. hosszú, 18 cm. széles, 16 cm. vastag jegenyefenyő padló	1.50 „
Egy drb 5.70 m. hosszú, 18 cm. széles, 16 cm. vastag tölgy padló	3.90 „
Egy drb 3.80 m. hosszú, 5.3 m. széles, 2.6 cm. vastag jegenyefenyő lécz	0.09 „
1000 drb fenyőzsindely méretek szerint	3—4.80 „
Fehértplom. Egy m. tölgy hasábfa	3.25 „
Egy méter bükk, gyertyán, kőris és szil hasábfa	3.50 „
Egy drb 4 m. hosszú, 20—24 cm. sz., 3 cm. vastag jegenyefenyő deszka	0.60 „
Egy drb 2 m. hosszú, 24—27 cm. sz., 6 cm. vastag tölgy padló	1.60 „
Egy drb 4 m. hosszú, 6 cm. széles, 2.8 cm. vastag jegenyefenyő lécz	0.14 „
Egy szál 8 m. hosszú, 15 cm. közép- átm. erdei fenyő épületfa gömb. állapotban	12.60 „
Egy szál 20 m. hosszú, 30 cm. közép- átmérőjű tölgy épületfa gömb. állapotban	30 „

Egy drb keréktalp	0.24	frt.
1000 drb fenyőzsindely méretek szerint	7—9	"
100 drb tölgy hordódonga méretek szer.	55—150	"
Egy mmázsa hársfaháncs	0.12	"
Nagy-Várad. Egy méter cser hasábfa	3.50—3.60	"
Egy méter tölgy hasábfa	2.60—2.80	"
Egy méter bükk, gyertyán, kőris és nyír hasábfa	3.20—3.40	"
Egy drb 3.80 m. hosszú, 32. cm. széles, 2.50 cm. vastag lúczfenyő deszka	0.55	"
Egy drb 3.80 m. hosszú, 32 cm. széles, 8 cm. vastag lúczfenyő padló	2.65	"
Egy drb 10 m. hosszú, 25 cm. széles, 16 cm. vastag fűrészelt lúczfenyő épületfa	13.50	"
Egy drb 3.80 m. hosszú, 5 cm. széles, 2.50 cm. vastag lúczfenyő lécz	0.10	"
Egy szál 8 m. hosszú, 30 cm. közép- átmérőjű kőris épületfa gömbölyű állapotban	8.40	"
100 darab keréktalp	4.40	"
1000 drb fenyőzsindely méretek szerint	3.80—6.50	"
100 darab tölgyhordó donga méretek szerint	8.50—16.50	"
Egy métermázsa gubacs	14	"
" " nyers hamuzsir	11	"
" " kiégett hamuzsir	16	"
Zilah. Egy méter tölgy hasábfa	0.62	"
Egy méter tölgy dorongfa	0.42	"
Egy hektoliter kemény faszén	0.60	"
Egy drb 4 m. hosszú, 30 cm. széles, 5 cm. vastag lúczfenyő deszka	1	"
Egy drb 4 m. hosszú, 5 cm. széles, 1.75 cm. vastag lúczfenyő lécz	0.10	"

Egy szál 12 m. hosszú, 25 cm. közép- átmérőjű tölgy épületfa gömbölyű állapotban .	0.70	frt.
Egy szál 16 m. hosszú, 47 cm. közép- átmérőjű tölgy épületfa gömbölyű állapotban .	3.33	"
Egy mmázsa tölgy cserkéreg	5	"
" " gubacs	8	"
" " kocsányos tölgymag	1.50	"
" " kocsánytalan tölgymag	1.50	"
Nyiregyháza. Egy méter tölgy hasábfá .	2.50	"
Egy méter fűz hasábfá	2	"
" hektoliter kemény faszén	1	"
Egy drb 5 m. hosszú, 32 cm. széles, 2.5 cm. vastag lúczfenyő deszka	0.70	"
Egy drb 4 m. hosszú, 32 cm. széles, 5 cm. vastag lúczfenyő padló	1.15	"
Egy drb 6 m. hosszú, 16 cm. széles, 16 cm. vastag lúczfenyő fűrészelt épületfa .	2.40	"
Egy drb 5 m. hosszú lúczfenyő lécz .	0.10	"
" " 10 m. " 20 cm. közép- átmérőjű lúczfenyő épületfa gömbölyű álla- potban	3.40	"
1000 drb zszindely 45 cm. hosszú .	7	"
Szatmár. Egy drb 1 m. hosszú, 32 cm. széles, 8 cm. vastag tölgy deszka	0.45	"
Egy drb 5.7 m. hosszú, 32 cm. széles, 2.6 cm. vastag erdeifenyő deszka	0.60	"
Egy drb 5.7 m. hosszú, 30 cm. széles, 5 cm. vastag erdeifenyő padló	1.85	"
Egy drb 8 m. hosszú, 17 cm. széles, 17 cm. vastag erdeifenyő fűrészelt épületfa .	4.45	"
Egy drb 5.7 m. hosszú, 8 cm. széles, 5 cm. vastag erdeifenyő lécz	0.35	"

Egy szál 1 m. hosszú, 40 cm. átm. tölgy épületfa gömbölyü állapotban	0.70	frt.
Egy darab keréktalp	0.08	"
1000 drb tölgyfa zszindely, 45 cm. h., 8 cm. széles	5.50	"
1000 drb fenyőzszindely, 47 cm, h., 8 cm. széles	7	"
Egy mmázsa tölgyceserkéreg ára	3	"
" " gubacs	15	"
" " kiégetett hamuzsir	0.50	"
100 drb kocsányos tölgycesemete	3	"
Lőcse. Egy méter tölgy hasábfá	2.55	"
Egy m. lúcz- és jegenyefenyő hasábfá	1.70	"
" " erdeifenyő hasábfá	2.15	"
" drb 5 m. hosszú, 35 cm. széles, 2.5 cm. vastag lúczfenyő deszka	0.50	"
Egy drb 5 m. hosszú, 35 cm. széles, 2.5 cm. vastag vörösfenyő deszka	0.76	"
Egy drb 5 m. hosszú, 35 cm. széles, 2.5 cm. vastag tölgy deszka	0.76	"
Egy drb 5 m. hosszú, 35 cm. széles, 5 cm. vastag lúczfenyő padló	0.94	"
Egy drb 5 m. hosszú, 35 cm. széles, 5 cm. vastag erdeifenyő padló	1.08	"
Egy drb 5 m. hosszú, 35 cm. széles, 5 cm. vastag tölgy padló	1.40	"
Egy szál 16 m. hosszú, 17 cm. közép- átmérő lúczfenyő épületfa gömb. állapotb.	1.72	"
Egy szál 16 m. hosszú, 17 cm. közép- átmérőjü vörösfenyő épületfa gömb. állapotb.	3.14	"
Egy köbméter lúczfenyő épületfe gömb. állapotban	2.30	"

Egy köbméter vörösfenyő épületfa gömb. állapotban	5.70	frt.
Egy köbm. kőris épületfa gömb. állap.	10.90	"
" " juhar " " " "	10.90	"
1000 drb fenyőzsindely, 55 cm. hosz- szu, 8 cm. széles	6.70	"
Egy métermázsa lúcfenyőmag	60	"
" " erdeifenyőmag	190	"
" hektoliter juharmag	2.50	"
" " kőrismag	2.50	"
Szeged. Egy mét. cser- v. bükkhasábfa	3.50	"
Egy mét. tölgy vagy szil hasábfa	2.75	"
" " fenyő vagy nyár hasábfa	1.75	"
Egy köbméter lúcz- vagy jegenyefenyő- deszka	17.40—21.20	"
Egy köbm. lúcz- vagy jegenyefenyőléc	15	"
" " fűrészelt épületfa	15.50	"
1000 darab zszindely méretek szerint	5—6.50	"

Tölgyültönczök nevelése a Levret-féle eljárás szerint.

Tudomás szerint tölgycesmeték ültetése, a mélyre ható karógyökér miatt felette meg van nehezítve és ezért az ültetés nem is jött divatba e fanemnél. Pedig a hegységben a termés igen ritka és a makk többnyire roszul kifejlett; az alvidékről hozatottal pedig nagyon gazdálkodni kell, mert sokba kerül. Még sokkal költségesebb azonban a csemetéknek iskolázása, alkalmas gyökérzet kifejtése céljából. A karógyökér megsemmisítésére vagy kifejlődésének meggátlására, valamint nagy-számu oldalgyökér és gyökérrost fejlesztésére eddigelé már sokan tettek kísérleteket, de a feladatot még egy sem volt képes oly kielégítő sikerrel megoldani, mint Levret, a ki

az ültetésre szánt magonczoikat iskolázás nélkül a következő módon neveli:

A vetényágyaknak szánt területen a földet 13 centiméter mélységig ki kell hányni, azután e területet 5—6 centiméter vastag, lakaesos kötörmelékkel fel kell tölteni. A kiegyengetett kavics-rétegre közvetlen vetjük el a makkot, úgy hogy 1 négyzetméterre körülbelöl 1000 makk essék. Ezt 2 centiméter vastag legjobb televény-földdel befedjük és a vetényágyak beárnyalásáról, meleg napfényes időben gondoskodunk. Ezt Levret farámára feszített ritka vászonnal eszközli. A kavicsréteg nemcsak akadályozza a karógyökérnek lefelé való meghosszabbulását, hanem a levegőnek és nyiroknak (nedvességnek) a gyökerekhez illő mértékben való juttatása következtében a televényréteg alatt igen elősegíti az oldalgyökerek elágazását és dús gyökérhálózat keletkezését, anélkül, hogy a karógyökér ezért nyomorékul oldalvást gyűrődne. Ez ugyanis lefelé hatolásában és kifejlésében hátráltatva van ugyan; de nem teljesen meggátolva; a minek következtében áthatja a kavicsréteget, rövidebb és vékonyabb, s cikkcza-kosan ide-oda hajló lesz; de állandó helyre kiültetve, földbe tobulása, tovább fejlődése lehetővé lesz téve. A karógyökér át fogja ugyan törni a vetényágy kavicsréteget, de az alatta lévő, terméketlenebb talajba rendszeren csak csekély mélységbe hatol. Ha ezen alsó talajréteg azonban igen laza, s a vizet igen gyorsan át bocsátja, kavicsolás előtt azt meg kell döngölni. Ez azonban ritkán szükséges. A magonczoikat egy éves korukban már akárhová ki lehet ültetni.

Fekete.

Különfélék.

A földmivelési m. kir. minster kitüntetése. Ő cs. és Apostoli kir. Felsege f. évi augusztushó 25-én kelt legfelső elha-

tározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy báró Kemény Gábor földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister, a III. Károly spanyol királyi rend nagykeresztjét elfogadhassa és viselhesse.

(J.) A svájczai erdészet az 1880. évben. Az erdészet szervezése az állami felügyeletet illetve 12 cantonban már végre van hajtva, 4-ben még nincs minden állomás betöltve, és csak egyben nem történt ugyszólván semmi. Az év végével a cantonokban és erdőkezelőségekben (közösen kezelt erdőkre nézve) 54 szakképzett erdész és 174 erdészetiileg iskolázott alerdész lett alkalmazva.

Állami segélylyel eszközözlendő erdősítésekre segély adatott 13.576 frank, jóváhagyott tervek alapján ígértetett 48.094 frank.

Az összes faiskolák, területe,		fölhasznált mag 1880. évben.
állami erdőkben	1098·21 hektár,	799·50 kg,
községi és közbirtokossági er- dőkben	3837·21 „	1833·50 „
magán erdőkben	944·17 „	226·75 „
összesen	5879·60 hektár,	2859·75 kg.

Kiülttetett a szabad erdőbe 1880. évben :

lúczfenyő csemete	4,758.289 darab,
jegenyefenyő csemete	366.515 „
vörösfenyő „	487.823 „
erdei fenyő „	317.296 „
havasi fenyő „	17.660 „
összesen	5,947.583 darab,
lombos fák	355.854 „
összesen	6,303.437 darab,
elvetett	3956·5 kg. mag.

1879. évi február 20., június 25. és deczember 5-én

dühöngött viharok kerekaszámban 700 000 m. fát 9—10 millió frank értékkel döntöttek halomra.

A vadászat és halászat szintén az erdőkezeléshez tartozik.

A vadászati rendőrség, kivált a fővad óvása örvendetesen halad, s a kártékony vad pusztítására Obwelden, Appencell a. Rh., St. Gallen és Graubünden cantonok lődijakat szabtak meg.

A vadóvás legrosszabb eredményre vezetett ott, a hol a védelem vadőrök helyett a csendőrökre (Landjäger) ruháztattott át, mert ezek gyakran áthelyeztettek, és más teendőjük is annyi, hogy a vad őrzésére kevés idejük marad, de keveset is értenek hozzá.

A vadóvás a cantonoknak fizetés, napidíj, ruhára és fegyverre adott segély- és lődijakban 28.874.55 frankba került.

Tapasztalás szerint a vad, nevezetesen a zerge, örvendetes módon szaporodik.

Halászatra segélydíjat adott az állam 2808 frankot.

A cantonális és magán haltenyészdekben neveltetett és és szabad vízbe bocsáttatott összesen 1,891.000 fiatal hal.

A selmeczi botanikus kertben néhány száz egy éves *Pinus pinea* áll rendelkezésre. Minthogy ezek csak üvegházban telelnek ki, mindazoknak akik belőlök kivánnak, rendelkezésekre bocsáttatnak, tizével vagy százával ingyen, csupán a csomagolás megtérítésének postai utánvétele mellett. Megrendelhetők levelezési lapon Fekete Lajos tanárnál Selmeczen.

Magyarosodunk. Weisz Gyula, m. kir. erdőgyakornok, nevét „Merényi“-re; Seefrancz Gusztáv, m. kir. erdőgyakornok „Tavi“-ra; Fuchs Ödön, m. kir. erdészjelölt, Fuchs Béla és Fuchs István, m. kir. erdőgyakornokok nevöket „Ercsényi“-re változtatták. Éljenek!

Tudósítás az Országos Erdészeti Egyesület t. tagjaihoz.

Az Országos Erdészeti Egyesület szeptemberhó 29-én választmányi ülést tartott, melyen egyebek között a folyó évben Budapesten megtartandó közgyűlés napjának kitűzése is szőnyegre került. Miután ezen ülés jegyzőkönyve csak az „Erdészeti Lapok“ következő füzetében lesz közölhető, kötelességünknek tartjuk egyesületünk tisztelt tagjait előre is értesíteni, hogy a választmány határozatából a közgyűlés deczemberhó második félében és pedig ha csak lehetséges lesz 18-án, vagyis a karácsoni ünnepeket megelőző vasárnapon fog az alapszabályokban előirt rendes tárgysorozattal a magyar gazdasági egyesület köztelkén megtartatni.

Ezen előzetes értesítéssel kapcsolatban van szerencsénk egyuttal tisztelettel felkérni mindazon egyesületi tagokat, kik közgyűlésünkön megjelenni kívánnak, hogy ebbeli szándékukat a szokásos mérsékelt vasuti menetjegyek kieszközölhetése céljából azon vasuti vonalrész megjelölésével együtt, melyen utazni fognak, hozzánk idejekorán bejelenteni sziveskedjenek.

Budapest, 1881. évi október 4. *A titkári hivatal.*

H i r d e t m é n y.

Kapcsolatban a f. évi 28.096. sz. a. kiadott s a „Budapesti Közlöny“ idei 189. számában közzétett hirdetménynyel, melynélfogva az erdőőri szakvizsgák megtartására a f. évi októberhó 17-ke és következő napjai tűzettek ki, értesítettnek az érdekeltek, hogy az erdőőri szakvizsga ez idén Zomborban is fog megtartatni. — Budapest, 1881. augusztus 29-én.

*A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi
m. k. ministeriumtól.*

Erdészeti rendeletek tára.

Körrendelet az állami erdőhatóságoknak.

35429. szám. Ő cs. és apostoli kir. Felsége a kinestári erdő-tisztek és az erdők állami felügyeletével megbízott királyi erdőfelügyelőségi személyzet által viselendő egyenruha szabályzatát folyó évi augusztushó 17-én Ischlben kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben jóváhagyni, s annak azonnali életbeléptetését megengedni méltóztatván; vonatkozással az 1879. évi XXXI. tv.-cikk 45. §-ára, valamint a közigazgatási bizottságnak erdőrendészeti ügyekben való eljárásra idei 10.092. sz. alatt a m. kir. belügyminister ural egyetértőleg kiadott utasítás 3. §-ának j. pontjára utasítom, (czim) hogy ezen legfelső helyen helybenhagyott s . . . példányban ide csatolt szabályzatnak azonnali alkalmaztatása iránt intézkedjék, s alattas erdőtisztjeit szigoruan utasítsa, hogy az egyenruha szabályszerűen előirt viselését hivatalos kötelességöknek megfelelő pontos-sággal teljesítsék.

Az egyenruha, tekintettel arra, hogy annak a törvényből kifolyó viselése a szolgálati kellékekhez tartozik, az illető tisztek által saját költségükön beszerzendő.

Az egyenruhát az erdőszámvevősegeknél alkalmazásban lévő tisztviselőknék is jogukban áll viselni, ha az erdőtiszti esküt letették.

Egyidejüleg utasítom a (czim), hogy alattas tisztviselőit értesitse, miszerint az egyenruhának viselése alkalmával a köszöntések a katonaságnál előirt módon teendők, s illetőleg, hogy a fővegnek levétele helyett a főveg jobb oldala a jobb kézzel érintendő.

Budapest, 1881. szeptember 25-én.

Báró *Kemény*.

Körrendelet valamennyi közigazgatási bizottságnak.

35429. szám. Az Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi augusztushó 17-én kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben helybenhagyott s a kinestári erdőtisztek és az erdők állami felügyeletével megbízott királyi erdőfelügyelőségi személyzet által viselendő egyenruha szabályzatát két példányban tudomás és mihez tartás végett ide csatolva oly utasítással küldöm meg, hogy annak megfelelő közhírré tétele s illetve valamennyi községben való kihirdetése iránt intézkedjék, s az 1879. évi XXXI. tv.-cikk 45. §-ának megfelelően örködjék a felett is, hogy a magánszolgálatban álló erdőtisztek a törvény kívánata értelmében szintén viseljenek egyenruhát.

Magától értetik, hogy az Ő császári és apostoli királyi Felsége által csupán az állam szolgálatában álló erdőtisztek részére engedélyezett következő jelvényeket, u. m. : a rang megkülönböztetésére szol-

gáló öt tölgylevélből képzett csokrot, valamint a sipkára himzett magyar koronát és a kardbojtra alkalmazott magyar koronát és czí- mert a nem állami szolgálatban álló erdőtisztek a törvényes büntetés terhe alatt (a közigazgatási bizottságoknak erdőrendészeti ügyekben való eljárásra a m. kir. belügyminister ural egyetértőleg és idei 10.092. sz. a. kiadott utasítás 3. §. j. pont) nem viselhetik.

Budapest, 1881. szeptember 25-én.

Báró *Kemény*.

*Szabályzat a kincstári erdőtisztek és az erdők állami felügye-
letével megbizott királyi erdőfelügyelőségi személyzet által vise-
lendő egyenruháról.*

Jóváhagyva Ő császári és Apostoli királyi Felségének 1881. évi augusztushó 17-én
Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával.

Bevezetés.

30.635. szám. Az erdőtörvényt tartalmazó 1879. évi XXXI. t. cz. 45. §-ának rendelete értelmében a felesketett erdőtisztek szolgál-
tukban egyenruhát tartoznak viselni a czélből, hogy hivatalos műkö-
désök alkalmával mindenki által felismerhetők legyenek s teljesítendő
rendelkezéseik jogosultságát ez által is igazolják; fegyverzetel való
járásuk pedig a szolgálat természetéből kifolyó szükségesség alapján
személyes biztonságuk érdekében történik.

Az állam szolgálatában álló erdőtisztek egyenruhája a szolgál-
lati-, a féldísz- és a díszruhából áll. Az egyenruhának ekkénti meg-
különböztetése szükséges azért, hogy az erdőtiszt a külső és nagyobb
mérvű ruhaelhasználással egybekötött teendőik végzésénél, valamint
mindenütt ott, hol a hivatal tekintélye a finomabb ruhának viselését
nem követeli, olesőbb ruhát viselhesen, s viszont, hogy más ható-
ságokkal és hivatalokkal való személyes érintkezése alkalmával, vala-
mint ünnepélyességeknél is állásához illőbb, finomabb öltözetben
jelenhessék meg.

Ennélfogva a szolgálati ruha mindakkor viselendő, midőn az
erdőtiszt hivatalos teendőjét az erdőben teljesíti, vagy pedig oly ügyek-
ben jár el, melyek intézésénél hivatalos minőségének jelzése szük-
séges, vagy a melyek intézése a társadalmi szokások szerint egy-
szerűbb hivatalos öltözetben is teljesíthető.

A finomabb vagyis féldísz ruha akkor viselendő, midőn ezt a
hivatal tekintélye igényli, vagy a midőn a tisztviselő más hatóságok-
kal személyesen érintkezik.

Az egyenruha belső irodai szolgálat alkalmával, oldalfegyver
nélkül is viselhető.

Az erdőtisztnek meg van engedve, hogy az egyenruhát hivatalos
teendőjén kívül is, és pedig az oldalfegyverrel, vagy a nélkül viselhesse.

Az állam szolgálatában álló erdőtisztek rangjának megkülönböztetésére szolgáló öt tölgylevélből képzett csokornak, valamint a sipkára himzendő magyar koronának, mint nemkülönböztetve a kardbojtra alkalmazandó magyar koronának és czimernek viselése csupán a kincstári erdők szolgálatában álló és az erdők állami felügyeletével megbízott erdőtiszteknek lévén megengedve, más erdőtisztek ezen külön jelvényeket, a törvényes büntetés terhe alatt, nem viselhetik.

Az állam által nyugdíjazott erdőtisztek a rangjukat megillető állami erdőtiszti egyenruhát, midőn más hatósági, községi vagy magán-szolgálatot nem teljesítenek, viselhetik.

A díszruha ünnepélyességeknél, ünnepélyes tisztelgések és fogadtatások alkalmával viselendő, s e részben kötelező az V., VI. és VII. rangosztályban álló tisztviselőkre, valamint a VIII. rangosztályban álló hivatalfőnökökre is; a kisebb rangban álló erdőtisztekre azonban nem kötelező s annak illendő alkalmakkor való viselése tetszésükre van bízva.

1. §.

A szolgálati ruha.

A szolgálati ruha következőkből áll:

kalap, köpenyeg, zubbony, nadrág, nyakkendő, keztü és oldalfegyver.

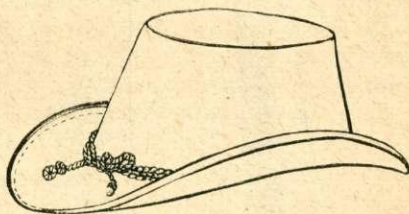
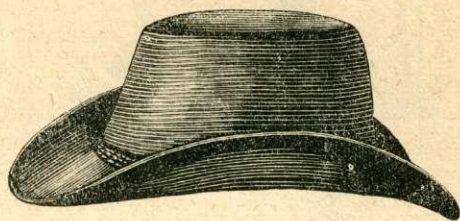
Kalap.

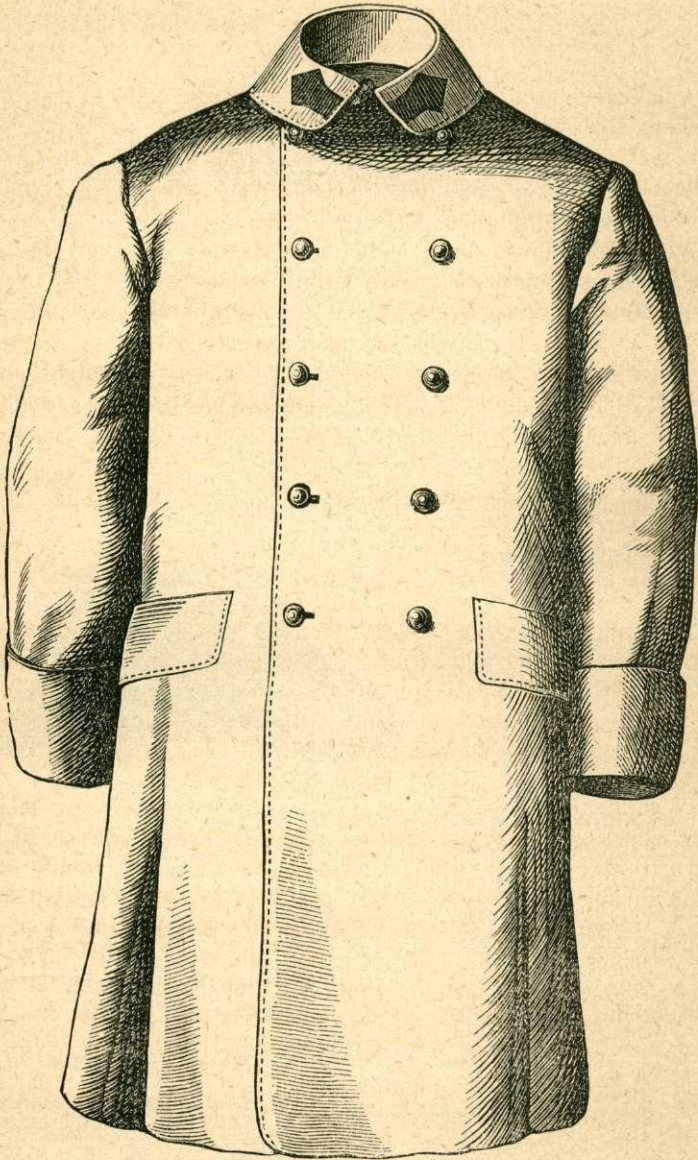
A kalap a ruha színével összeillő, lehető leg-sötétebb zöldsziű, tetszés szerint többé vagy kevésbé finom, kemény, félkemény vagy puha nemezsből készítve, széles karimával és magas fejjel. Hasonló alak-
kal mint a vadásztisztek díszkalapja, azon különbséggel, hogy a karima $\frac{1}{2}$ centiméterrel szélesebb s oldalvást inkább felhajló.

A kalap 4 milliméter átmérőjű, gömbölyű s zöld selyemmel átszőtt arany zsinórral, melynek mindegyik végén egy-egy makk van alkalmazva, diszitendő.

A kalap zsinórzata a XII—IX. rangú tisztviselőknél egyszer, a VIII—VI. rangú tisztviselőknél kétszer s az V. rangú tisztviselőknél háromszor övezi körül a kalap tetejét.

Az erdőben lévő, vagy közönségesebb szolgálatnál meg van

engedve, hogy a kalpra az áttört aranyzsinórok helyett sötétzöld selyem vagy szőr zsinórok is tétessenek, mely utóbbi esetben a selyem vagy szőr zsinór két végére egy-egy arany makk illesztendő.

A kalapnak baloldalán egyszerű fajdkakastollal való diszithetése meg van engedve.

Köpenyeg.

A köpenyeg sötétbarna kelméből készítendő, sima sárga gombokkal, fekete béléssel és fekvő s a kelméhez hasonló, de sötétebb színű bársonnyal fedett gallérral látandó el. Ezen, a honvédtisztek köpenyegéhez hasonló szabással bíró, a lábikrák közepéig érő köpenyegre világoszöld színű szegély és paroli teendő.

Az erdők állami felügyeletével megbizott erdőfelügyelőség személyzeténél a világoszöld paroli, 2 milliméternyi szélességben, veres színű posztóval szegélyezendő.

Az V-ik rangosztályba sorozott tisztviselőknél a szegély és paroli veresszínű, a köpenyeg pedig veres béléssel látandó el.

Az erdőben való használatra a köpenyeg sötétszürke, vagy zöldszeürke kelméből, tetszés szerinti hosszúságban és zöld szegély nélkül is készíthető.

A köpenyeg melegebb időjárásra könnyű sötétbarna szövetből is viselhető.

Zubbony.

Sötétzöld, a törzskari tisztek kabátja színéhez hasonló kelméből készül, és pedig a szolgálattétel nemeire való tekintettel, finomabb vagy durvább kelméből. Ezen öltönydarabra öt dombor, sárga fémgomb, álló gallér, világoszöld színű s illetőleg a felügyelőségi személyzetnél veres szegélyvel kiegészített paroli s az ujakra varrandó és zöld selyemmel átszőtt arany sujtás alkalmazandó.

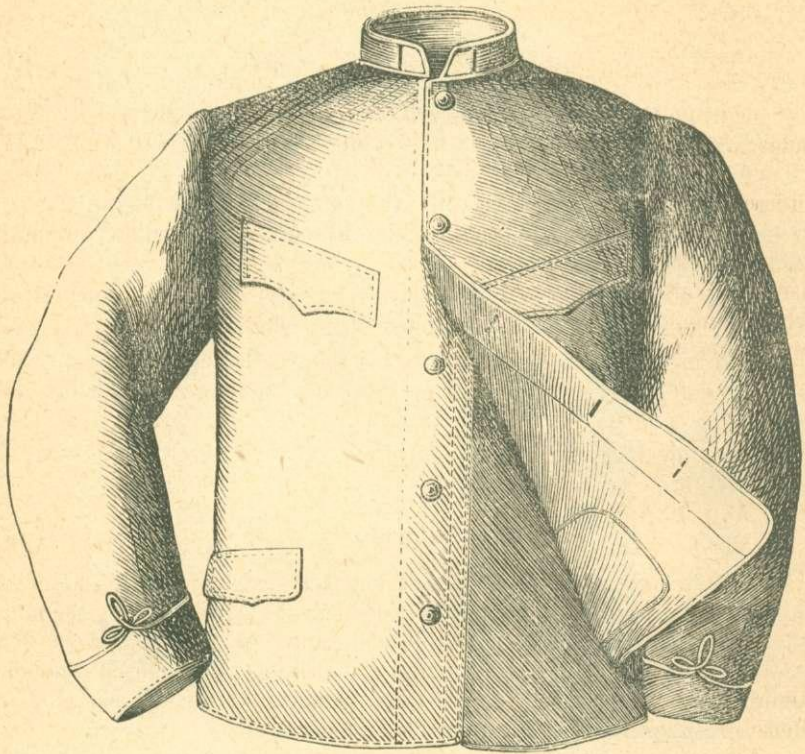
A zubbony az időjáráshoz képest melegebb béléssel is ellátható. A rangfokozatok megkülönböztetése végett a VIII., VII. és VI. rangosztályu tisztviselőknél a zöldsínű parolira az arany paszománt úgy illesztendő, hogy a paroliból négy milliméternyi szegély kilátszassék; az V-ik rangosztályu tisztviselőknél azonban a paszománt az egész parolit teljesen fedi.

A parolira s illetőleg annak paszomántjára, más tisztviselők egyenruhájához hasonlóan :

a XII. rangosztályu tisztviselőknél egy,	
a XI. és X. " " két,	
a IX. " " három arany tölgylevél csokor,	
a VIII. " " egy,	
a VII. " " két,	
a VI. " " három ezüst tölgylevél csokor,	
az V. " " egy arany tölgylevél csokor	

alkalmazandó.

A homályos (tehát nem fénylő) tölgylevél csokrok a mellékelt rajz szerint ércből verendők s bearanyozandók, illetve beezüstözendők.

Nadrág.

Sötétkékszürke kelméből, világoszöld szegélylyel készített pantallon, mely francia vagy lengyel szabással, hosszuszáru csizmában, vagy tetszés szerinti színű bőr vagy szövet lábtyúben is hordható, s durvább kelméből is készíttethető. Melegebb évszakban a sötétszürke könnyebb kelméből, vagy fehéres vászomból készült, zöld szegély nélküli nadrág viselése is meg van engedve.

Nyakkendő.

Fekete kelméből, fehér szegélylyel, ugy mint a honvédtiszteknél.

Keztyü.

Fehér vagy fehéressárgaszínű szarvasbőrből.

Oldalfegyver. (Jelző- vagy vadászkés.)

Harmincz centiméter hosszú, öt centiméter széles jelző- vagy vadászkés, egyszerű, fekete s 16 centiméter hosszú markolattal.

A jelzőkés sötétzöld bőrből készült hüvelyben, a zubony alatti sötétzöld szíjkötőn viselendő.

A jelző- vagy vadászkés helyett külső szolgálat alatt, valamint az irodai szolgálat közben is a féldíszruhánál megszabott kard is viselhető, oly különbséggel azonban, hogy a kard ez esetben nem övhöz, hanem a zubony alatt viselendő és sötétzöld szíjakkól készült közönséges kardkötőhöz erősítendő.

II. §.**A fél-díszruha.**

A féldíszruha következő :

sipka, vagy aranyzinóros kalap, köpenyeg, atilla, nadrág, nyakkendő, keztyü és oldalfegyver.

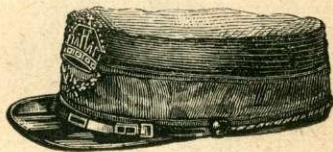
Sipka.

A 8 (nyolcz) centiméter magas, s alsó és felső részén egyenlő átmérővel bíró sötétzöldszínű posztóból készitendő sipka egyenes napellenzővel, s a homlokra himzendő magyar arany koronával van ellátva.

A sipka alsó részére $3\frac{1}{2}$ miliméter vastag zöld selyemmel átszőtt, s hátul vitézkötésben végzendő arany zsinór varrandó föl.

A sipka fején annak alsó részére 4 centiméter széles, a sipka színénél valamivel világosabb színű habos selyem borítás alkalmazandó.

Midőn a sipka vagy kalap zubbonnyal viseltetik, oldalfegyver hordása esetében a jelzőkés helyett a szíjkötőre alkalmazandó kard használandó.

Kalap.

Olyan, mint a szolgálati ruhánál.

Köpenyeg.

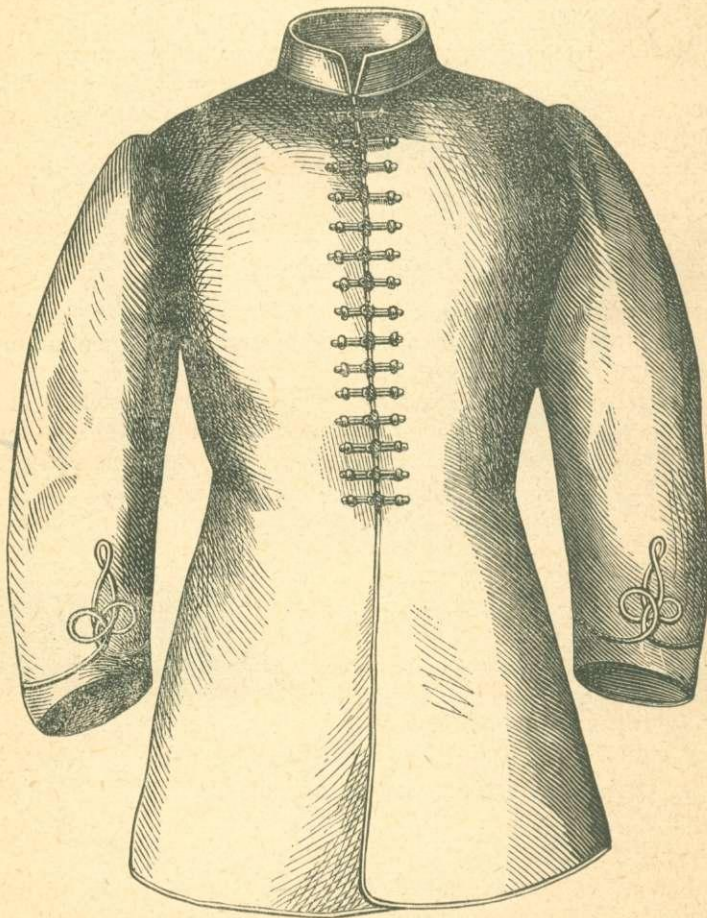
Olyan, mint a szolgálati ruhánál megállapított, de megfelelő finomságu sötétbarna posztóból készitve.

A köpenyeg nyári időben könnyű, sötétbarna szövetből készí-
tethető, télen pedig vastagabb béléssel látható el.

Atila.

Finom, sötétzöld, a törzskari tisztok kabátja színéhez hasonló
kelméből, $3\frac{1}{2}$ (három és fél) milliméter vastag, zöld selyemmel át-
szőtt aranyzsinór diszitással, fekete béléssel s álló gallérral.

Az atilla a felső lábszár felén alul két centiméterrel ér lejjebb.

Elöl a mellső részén 15 (tizenöt) darab, egymástól egyenlő távolságra alkalmazandó 14 (tizennégy) milliméter hosszúságu, aranyozott makkgombbal s a gombok számának megfelelő tizenöt pár gombhurokkal van díszítve.

A jobboldali gombhurkok hosszúsága $4\frac{1}{2}$ (négy és fél), a baloldali gombhurkok hossza pedig 5 (öt) centiméterrel állapittatik meg. A gombhurkok 2 (két) milliméter vastag s zöld selyemmel átszőtt arany zsinórból készítendőek.

A gombhurkok belső végükön 14 (tizennégy) milliméter hosszú makkal vannak ellátva, illetőleg díszítve.

Magától értetik, hogy a gombhurok a makkdíszítéssel együtt $4\frac{1}{2}$ s illetőleg 5 centiméternél hosszabb nem lehet s hogy tehát minden egyes gombhurokpárnak összes hossza $9\frac{1}{2}$ (kilencz és fél) centiméterrel van megállapítva.

A tisztviselők rangfokozatának kitüntetése végett, az atilla gallérjára, s illetőleg annak két végére

a XII. rangosztályba sorozott tisztviselőknél egy,

a X. és XI. „ „ „ két és

a IX. „ „ „ három tölgylevél-

csokor közvetlenül az atilla kelméjére alkalmazandó.

Tölgylevél csokrok ugyanolyanok használandók, mint a minők a zubonynál.

A VIII., VII. és VI. rangosztályban lévő tisztviselőknél az atilla gallérja és annak ujai a honvéd törzstisztek atilláján és ujain alkalmazott arany paszománthoz és sujtáshoz hasonló paszománttal és sujtással díszítendőek s ezenfelül az atillagallér paszomántjára a VIII. rangosztályba sorozott tisztviselőknél egy, a VII. rangosztályu tisztviselőknél két és a VI. rangosztályu tisztviselőknél három tölgylevélcsokor vert ezüstből alkalmazandó.

Az V. rangosztályba sorozott országos főerdőmesternél és minis-teri tanácsosnál az atilla és ujjai, a tábornokok atillájánál előírt paszománttal és tiszta arany szálakból készített sujtással díszítendőek. Ezenfelül pedig a gallér paszomántjának mindkét végére egy-egy arany tölgylevélcsokor alkalmazandó.

A tölgylevélcsokrok az atillák gallérjaira ugyanazon alakban és sorban alkalmazandók, mint a hogy ez más tisztviselők egyenruházatánál van előírva.

Nadrág.

Finom, sötétkékszürke kelméből készített pantallón, világoszöld szegélylyel. Az V. rangosztályu tisztviselőknél a nadrág zöld szegélylyel mindkét oldalon még piros szegélylyel kiegészítendő.

Nyakkendő és keztü.

Mint a szolgálati ruhánál.

Oldalfegyver. (Az egyenes kard.)

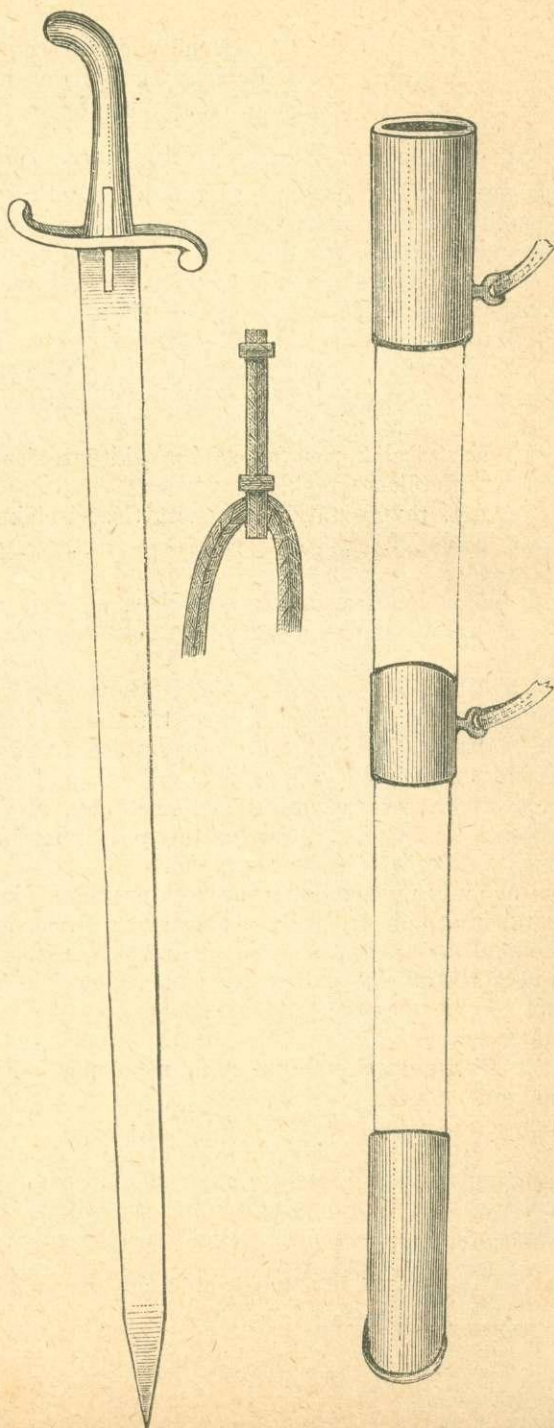
Az oldalfegyver az egyenes kadból, a kardkötőből és a kardbojtból áll.

A kard három részből van összeállítva, u. m.: a pengéből, a markolatból és a hüvelyből.

A 70 (hetven) centiméter hosszú s alsó és felső végén $3\frac{1}{2}$ (három és fél) centiméter széles, kétélű, egyenes penge aczélból van készítve és simára csiszolva, $1\frac{8}{10}$ centiméter szélességű és 6 centiméter hosszúságú, nyaka pedig a markolat illető vésetébe forrasztva.

A penge méreteinek megfelelő nagyságu hüvely sötétzöldre fényezett lóborból van készítve, aranyozott fémből készült szájkarikával, alsó és felső hordpánttal s csuszató saruval.

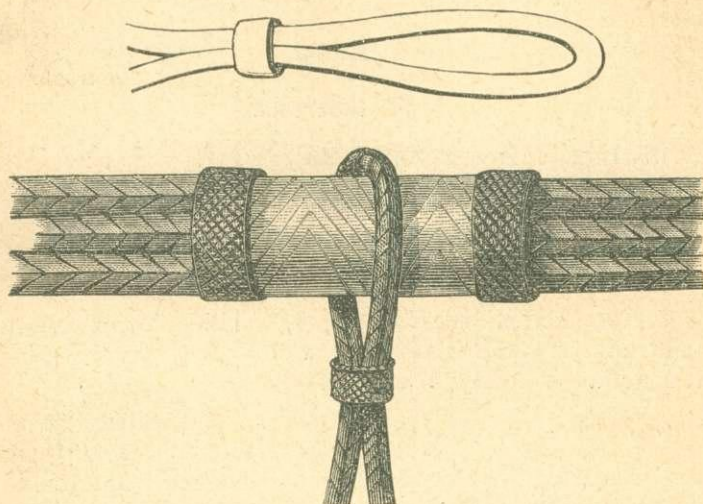
Az aranszinü, sima fém magyar markolat hosszúsága s a védágak végeinek távolsága egymástól 14 centiméter.

Kardkötő.

A kardkötő a derékövből s a hordzsinórokból áll.

A deréköv három sor, egyenként $1\frac{1}{2}$ (egy és fél) centiméter vastagságu, sötétzöld színű s két helyen arannyal áttört selyem zsinórból áll, melynek egyik végéhez zöld selyemmel átszőtt kettős arany zsinórból képezett gombrészt, másik végéhez pedig szintén arany zsinórból képezett gombhurok van erősítve.

A kardövnek arannyal való áttörése a baloldalon ugyanazon helyen eszközözendő, hol a hordzsinórok vannak alkalmazva.

A 7 (hét) centiméter hosszú gombrészt a zsinórokhoz való erősítésénél, mozdíthatlan, aranyzáru gyűrűvel, szabad végén pedig $3\frac{1}{2}$ centiméter hosszúságu, 1 centiméter vastagságu, hengerded, aranyzáru gombbal van ellátva s ettől $5\frac{1}{2}$ centiméternyire a kettős zsinór aranykötéssel egybehuzva.

A gombhurok a zsinórokhoz mozdíthatlan, aranyzáru gyűrűvel van erősítve.

A hordzsinórok kettős, zöld selyemmel átszőtt, arany zsinórból vannak készítve s a derékövhöz épen úgy erősítve, mint a hogy a gombrészt az öv fonadékához erősítettett.

A hordzsinórok alsó végén hengerded, aranyzáru gomb, és a kard felfüggesztésére szükséges hurok van alkalmazva.

A gombrészt, a gombhurok s a hordzsinóroknál alkalmazandó zsinórok vastagsága egy fél centiméterrel állapittatik meg.

Az V. rangosztálybeli tisztviselőknél a kardkötő öve három sor tiszta arany zsinórból van készítve.

A kardkötő az atilla fölött viselendő, miért is az sötétzöld selyembéléssel látandó el.

A világoszöld átfonású, aranszálakból készitendő kardbojt ép oly alaku, mint a hogy ez a honvéd tisztteknél van előírva, azon különbséggel, hogy a kardbojt a katonatisztteknél előirt jelvények helyett Ó csász. és Apostoli kir. Felségének 1879. év októberhó 12-én Schönbrunnban kelt legfelső elhatározása értelmében Magyarország czimerével látandó el.

III. §.

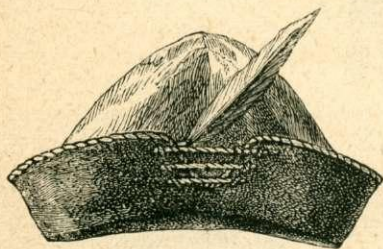
A díszruha.

A díszruha a következőkből áll :

Kalpag, köpenyeg, atilla, nadrág, nyakkendő, keztyü, csizma és oldalfegyver.

Kalpag.

Tuhutum alaku, magyar főveg, felálló karimával, mely zöld selyemmel átszótt arany zsinórral van szegve s 20—25 centiméter hosszu sastollal és arany diszitéssel ellátva.

A kalpag karimája a leg-sötétebb zöld színű szőrös nemezéből készitendő és pedig aként, hogy a világosabb zöld bársonyból készitendő feje a karimán felül 15 centiméterrel kilátszassék. A kalpag piros selyembéléssel látandó el.

A kalpag karimája a fej bal oldalán ki van vágva, s ezen kivágás arany zsinórokból készitendő, három darab hurok által van összefogva.

A kalpag fejének bal oldalára a sastoll elhelyezéséhez szükséges arany zsinórból font makkalaku forgótartó alkalmazandó.

Az V. rangosztályu erdőtisztek sastoll helyett világoszöld színű kócsaggal diszitik kalpagjukat, s a szegélyzsinór mellett egy sor tiszta arany sujtást viselnek.

Köpenyeg és atilla.

Mint a féldísz ruhánál.

Nadrág.

Sötétzöld színű kelméből készített, testhez álló magyar nadrág, zöld selyemmel átszőtt, arany zsinóros díszítéssel, és pedig vitézkötéssel és oldalzsinórzattal. A zsinórok $3\frac{1}{2}$ milliméter szélesek.

Az V. rangosztályu tisztviselőknél a zsinórzat és vitézkötés tiszta arany sujtással díszített.

Nyakkendő és keztyű.

Mint a féldíszruhánál.

Csizma.

Kordován vagy fényezett bőrből készített fekete magyar csizma, melynek szárai felső végén arany lánczolásal és elöl egy rózsával vannak ellátva.

A csizmára aranyozott kis sarkantyú verendő.

Oldalfegyver.

A féldíszruhánál leírt egyenes kard.

IV. §.**Polgári ruha viselése.**

Jelen szabályzat nem zárja ki azt, hogy a közvetlen erdő- vagy fakezelést nem teljesítő erdőtisztek az állomásuk székhelyén végzendő belső irodai szolgálat alkalmával állásuknak megfelelő illendő polgári ruhát is viselhessenek, ha azonban alapos okok kívánják, az illető hivatalfőnököknek kötelességében áll, az erdőtisztól a szolgálati egyenruha viselését követelni.

*A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi
m. k. minister :*

B. Kemény Gábor.

A m. kir. belügyminister f. évi 35.839. sz. alatt, az erdei kihágások tárgyalása iránt a következő ügyrendtartást bocsátotta ki.

Az 1879. évi XXXI. törvénycikk 164. szakasza alapján, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg rendelem mint következők.

1. §. Erdei kihágások eseteiben első- és másodfokulag csak oly közegek ítélhetnek, melyek az 1879. XXXI. t.-cz. 125. §-ban előirt esküt letették.

Oly közegek, melyek a kisebb polgári peres ügyekben való eljárásra jogosultak s ily minőségben a hivatalos esküt letették; szintugy a községi bírák és helyettesei, erdei kihágások feletti bíraskodás gyakorlása esetén külön esküt nem tesznek le.

2. §. Szolgabírói hivataloknál a jegyzői teendőket a törvény 124. §-ban megjelölteken kívül a segédszolgabíró, irnok, vagy egy arra alkalmas díjnok is teljesítheti.

Városokban az elsőfoku bírósághoz jegyzőkönyvvezetőt a polgármester rendel ki.

3. §. A panasz szóval is előterjeszthető és ez esetben a hatóság által a panaszttevő személyazonosságának megállapítása után — azonnal hivatalból jegyzőkönyvbe veendő.

Szintugy felveendő jegyzőkönyv az esetben, ha a hatóságnak hivatalból megtorlandó erdei kihágás jön tudomására.

4. §. Az elsőfoku bíróság az írásban benyújtott, vagy jegyzőkönyvbe foglalt panaszokat a büntető iktatókönyvbe bevezeti, és az iktatási sorszámmal azonnal ellátja.

5. §. Az iktatókönyvön kívül vezet még egy betürendes mutatókönyvet, melybe a felek nevei és az ügy igtató számai bejegyeztetnek.

6. §. A tárgyalási határnapokról jegyzék vezetendő, melyben az igtatószám, felek nevei és a panasz tárgya, valamint a tárgyalás napja előtüntetendő.

7. §. Erdei kihágások soron kívül lévén tárgyalandók, az erdőbirtokos vagy meghatalmazottja illetőleg erdőtisztje által benyújtott erdei kihágási panaszok a legközelebbi tárgyalási napon veendőek fel, ha pedig addig az idézések már ezközölhetők nem volnának, a legközelebbi tárgyalási napon intézendők el, legfeljebb 30 napon belül azonban okvetlenül letárgyalandók. Ha a panaszok nagy számmal érkeznének, a körülményekhez képest minden hétre is tűzhető ki tárgyalási nap, melyre a felek lehető tanukkal együtt megidézendők.

8. §. Az idézés írásban eszközendő a panasz minőségének rövid jelzésével és a törvény 143. §-ban foglalt következményekre való figyelmeztetéssel.

Községi bíró a feleket szóbelileg is megidézheti. Ha ez sikertelen marad, az idézés az első bekezdés értelmében írásban ismétlődő.

9. §. A tárgyalás szóbeli és nyilvános. Minden tárgyalásról jegyzőkönyv vezetendő.

A jegyzőkönyvbe felveendő a felek vezeték- és keresztnéve, vallása, illetőségi helye, lakása, polgári állása és foglalkozása. Hivatalos közegek általi feljelentéseknél elegendő a feljelentő nevének és hivatali minőségének előtüntetése.

A tárgyalást vezeti az eljáró hatósági személy. Első sorban kihallgatandó panaszló (feljelentő), azután panaszlott, és csak ezek kihallgatása után hallgatandók ki a tanuk, a szakértők és hallgatandók meg a többi netán érdekelt felek.

A jegyzőkönyvbe a tárgyaló hatósági személy a kihallgatás eredményét, tehát a felek nyilatkozatainak és a tanuk, szakértők, valamint a többi érdekelték vallomásainak, nem különben netáni szemléknek csak lényegét, azaz a kiderített adatok rövid sommázatát véteti fel. A felvételnek mindazonáltal szabatosan és világosan kell történni.

A tárgyalási jegyzőkönyvbe a felek vagy meghatalmazottaik, ugyszintén a tanuk sajátkezüleg semmit sem jegyezhetnek be és egyedül a szakértőknek engedhető meg, hogy véleményeiket sajátkezüleg írassák alá.

A tárgyalás során hozott határozatok indokaikkal együtt szó szerint veendőek fel a jegyzőkönyvbe.

A tárgyalás lehetőleg még az napon be is fejezendő és a határozat a feleknek kihirdetendő, minek megtörténte a jegyzőkönyvben megjegyzendő.

10. §. A jegyzőkönyv a tárgyaló hatósági személy és a jegyző, valamint a felek és kihallgatott egyéb személyek által aláírandó.

Irni nem tudó egyének keresztnonást tesznek, neveik melléírása a jegyző által történik.

Az aláírás megtagadása az okul felhozott érvekkel együtt a jegyzőkönyvben előtüntetendő.

11. §. Ha a határozat a tárgyalás napján ki nem hirdettetik, az esetben az a felekkel írásban vétbizonylat mellett közlendő.

12. §. Ha egy panaszlott egyszerre több rendbeli kúsigással vádoltatik, mind ezen kihágások együttesen tárgyalandók és egy határozatban döntendők el.

13. §. Birói szemle vagy szakértők meghallgatása — mennyiben a tárgyalás napján nem eszközölhető — külön veendő fel és folytatólag vezetendő a jegyzőkönyvbe.

14. §. A tárgyalás rendszerint az illetékes hivatalnál tartandó meg. Csak ha helyszíni szemle elkerülhetlenül szükséges, tartható az meg a helyszínén is. 10 firtot meg nem haladó kihágásoknál a tárgyalást az illető közigazgatási tisztviselő hivatalos körutja alkalmával az erdőbirtokos, erdő gondnokságának székhelyén vagy az illető községben is megtarthatja.

15. §. Peres felek vagy képviselőik a tárgyalási iratokat a bíró vagy az által megbízott hivatalos közeg jelenlétében megtekinthetik s azokról másolatokat vehetnek.

16. §. Felelkezés esetében az összes tárgyalási iratok három nap alatt a felelkezési hatósághoz eredetiben felterjesztendők.

Ha a felelkezés írásban posta útján küldetik be: az 1879: XXXI. t.-cz. 152. §-ban említett 48 órai határidő a felelkezés tényleges feladására értendő. Ezen határidő alatt postára feladott felelkezések tehát, ha a postabélyeg kelte a határidő betartását igazolja, elfogadandók és törvényszerűen tárgyalandók.

17. §. A másodfoku határozatok írásban vétbizonylat mellett kézbesítendők.

18. §. Minden vétbizonylat az ügyiratokhoz csatolandó.

19. §. Ha a közigazgatási eljárás a törvény 159. §-ban meghatározott esetben megsemmisítettik, az összes iratok 3 nap alatt közvetlenül a másodfoku hatóság által a rendes bírósághoz átteendőek.

20. §. A jogérvényes határozatokat az elsőfoku hatóság hivatalból tartozik végrehajtani.

21. §. Ha a határozat első sorban pénzbírságra vagy pénzfizetésre szól, mindenekelőtt a pénzüsszegeknek, valamint a netáni eljárási költségeknek behajtása kísérlemeg.

A végrehajtás az 1875: XV. t.-cz. III. részében foglalt szabályok szerint eszközzendő.

A határozat kihirdetése, vagy kézbesítése az idézett törvény 53. §-ban említett intést pótolja. A mennyiben tehát az elmarasztalt a megfelelő összegeket a határozatban kitett, ennek kihirdetését vagy kézbesítését követő naptól számítandó határidő alatt le nem fizeti, ellene azonnal foglalás intézendő első sorban ingó, azután ingatlan vagyonára.

22. §. Ha a foglalás alkalmával a marasztalási összegek behajthatlanoknak bizonyulnak, ez a foglalási jegyzőkönyvben azonnal határozottan megállapítandó s ennek megtörténte után a jegyzőkönyv 24 óra alatt, az eljáró elsőfoku erdőbíróhoz beterjesztendő.

Ezen bíróság késedelem nélkül intézkedik az elzárás foganatosítása iránt.

Kártérítési összeg és eljárási költség után elzárásnak nincs helye.

23. §. Az önként befizetett vagy végrehajtás útján behajtott összegek 24 óra alatt a végrehajtást elrendelt elsőfoku hatósághoz beküldendők.

Ez azokból kielégíti első sorban az eljárási költségeket, azután a kártérítéseket, végül a pénzbírságokat.

Ha a befolyt összegek ezen tartozások kielégítésére elégtelenek, a végrehajtás azok teljes kielégítéséig folytatandó.

A netáni felesleg a marasztaltak visszaadandó.

24. §. Minden fizetés nyugta mellett történik.

25. §. A végrehajtást teljesítő közeg eljárásának szabályszerűsége elleni panasz benyújtható, vagy a végrehajtást teljesítő közegnél, vagy közvetlenül a közigazgatási bizottságnál.

Ha a végrehajtást teljesítő közegnél adatik be, az tartozik azt a panasz indokaira vonatkozó nyilatkozatával együtt 24 óra alatt a közigazgatási bizottsághoz betérjeszteni, mely mindkét esetben az 1876: V., esetleg VII. t.-cz. értelmében járand el, azon módosítással mindazonáltal, hogy illetén ügyekben minden körülmények közt ő határoz elsőfokulag.

26. §. A pénzbüntetések behajtására és kezelésére nézve egyébkint a rendőri kihágási ügyek tárgyalása és kezelése iránt 1880. évi 38.547. sz. a. kibocsátott belügyministeri szabályrendelettel a pénzbüntetések behajtására és kezelésére megállapított utasítás nyer alkalmazást azon változtatással, hogy az erdei kihágások után megítélt összegek nyilvántartási könyve az $\frac{1}{5}$. alatt a befizetett erdei kártérítések és pénzbüntésekről, valamint az ezek behajtására kiadott összegekről okmányolt pénznapló a $\frac{4}{5}$. alatt mellékelt minta szerint vezetendő.

27. §. A kártérítések, hajtópénzek és eljárási költségek behajtás után legfeljebb 8 nap alatt panaszlónak megküldendők; a befizetett pénzbüntetések, valamint az elkobzott tárgyak eladásából befolyó összegek $\frac{1}{5}$ része az illető községi szegény- vagy betegápolási alapnak nyugta mellett kiszolgáltatandó, $\frac{4}{5}$ része pedig különös figyelemmel arra, hogy az a javító- és rabsegély-pénzekkel össze ne elegejtsessék, mihelyt a pénzmaradvány 25 frtot meghalad, azonnal, különben pedig minden félév végén a nyilvántartási könyv lezárása előtt a teljes pénzkészlet a III. minta szerinti ellennyugta kíséretében a kir. adóhivatalhoz beszállítandó.

28. §. A minden félév végén — a rendőri kihágások után befolyó pénzösszegekről szóló utasítás 12. pontja értelmében lezárt nyilvántartási könyv és pénznapló hiteles másolata az eredeti pénzokmányokkal együtt 15 nap alatt a királyi földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministeri erdő-számvevőséghez terjesztendő fel közvetlenül.

Községi bírák ezen felterjesztést a szolgabíró útján teszik meg.

29. §. Egyébkint, a mennyiben a törvény vagy jelen ügyrendtartás másként nem intézkedik, az eljárásnál mindenekben a rendőri kihágások tárgyában kibocsátott 1880. évi 38.547. sz. belügyministeri szabályrendelet és az azzal közzétett utasítások alkalmazandók.

Kelt Budapesten, 1881. évi augusztus hó 12-én.

A minister helyett:

Prónay József,
államtitkár.

Pénznapló erdőkártérítések és pénzbüntetésekről.

Tétel	A kezelés kelte	Mellékletek	Kezelés czíme (Tárgy)	B e v é t e l						A nyilvántartási könyv vonatkozó tételei
				Erdőkár- térítések és perköltések		Pénz- büntetések		Összesen		
				frt	kr	frt	kr	frt	kr	
1	május 25-én	1	Pintér János aradi lakostól f. év és hó 8-án 159. sz. határozat folytán erdei kihágás után és pedig: erdőkárt. 30 frt költség 3 „	33		30		63		1
2	június 23-án	2	Mácsai lakosoktól f. évi május 25-én 450. sz. határozat folytán erdei kihágások után /.	50	60	50	60	101	20	6
				83	60	80	60	164	20	.
Tétel	A kezelés kelte	Mellékletek	Kezelés czíme (Tárgy)	K i a d á s						A nyilvántartási könyv vonatkozó tételei
				Erdőkár- térítések és perköltések		Pénz- büntetések		Összesen		
				frt	kr	frt	kr	frt	kr	
1	május 26-án	1	Mészáros Mihály erdőbirtokosnak erdőkárt. 30 frt költség 3 „	33		.	.	33		1
2	" 8-án	1	Arad város szegény és betegápolási alapjának .	.	.	6		6		1
3	június 26-án	1	Aradi adóhivatalnak az orsz. erdei alap számára	.	.	64	48	64	48	1. 6.
4	" "	1	Mácsai község szegény és betegápolási alapjának	.	.	10	12	10	12	7
5	" "	1	A lippai főerdőhivatalnak /.	50	60	.	.	50	60	8
				83	60	80	60	164	20	.

naplótétel

III. minta.

Ellennyugta.

..... frt . . . krról, azaz forint és krajczárról, mely az alulirt ^{szolgabíró} _{községi bíró} által, mint erdei kihágások utáni pénzbüntetésekben befolyt összeg, az 1879: XXXI. t.-cz. 208. §-a alapján létesítendő országos erdei alaphoz leendő csatolás céljából, a királyi adóhivatalba a mai napon készpénzben hiánytalanul befizettetett.

Kelt

(szolgabíró, rendőrkapitány, községi bíró.)

Az Országos Erdészeti-Egyesület pénztáránál teljesített befizetések.

(1881. augusztus hóban.)

Befizetés.	frt.	Befizetés.	frt.
Adriany Antal, m. k. erdész	8	Fuchs János, m. kir. erdész	3
Adriany Arnold, kir. erdőfelügyelő	1	Füstös Kálmán, m. kir. főerdész	1
Bereczky Sándor, kápt. erdőbíró	1	Fritz Pál, m. kir sóbá- nyafőnök	7 ²⁰
Baumann Antal, m. kir. gépmester	38	Faller Károly, m. kir. erdőmester	8
Batyka János, kir. al- erdőfelügyelő	8 ⁶³	Gölnitzbánya város Gölmétz István, kat. póterdőbecslő	8
Balás Béla erdész	1	Gírsik János, oszt. ta- nácsos	101
Balás Pál, m. kir. er- dőmester	1	Gromon Dezső, főispán	10
Bencze János, kat. er- dőbecslő	8	Gaspero Antal, faüz- leti vállalkozó	8
Berzeviczy Egyed	1	Guckler Károly, közal. erdőgyakornok	1
Besztercebánya város	8	Györke István, m. kir. erdész	1
Bobok Tivadar, közal. erdőgyakornok	8	Galló József, m. kir. erdész	1
Ifj. Csaszókóczy Mi- hály, m. kir. erdész	16	Gyenge Samu, m. kir. erdész	1
Cservenka Antal, kör- erdész	4	Horváth Antal, intéző	8
Csernyánszky József, erdőtiszt	4	Horn József, főerdész	1
Chászár Károly, er- dész	9	Huszár István, földbir- tokos	10
Czobor Adolf, m. kir. főerdész	2	Hrebenda Pál, főer- dész	8
Dávid János, erdész	1	Halpert Nátán, fake- reskedő	8
Dőry József, m. kir. számvizsgáló	1	Hanzély István, közal. erdőgyakornok	3
Divald Gyula, m. kir. erdész	8	Hudák Lajos, v. erdész	1
Frits János, m. kir. er- dész	1	Hering Samu, erdész- segéd	4

Befizetés.	frt.	Befizetés.	frt.
Homolka Lajos, m. kir. erdész	8	Máhr Károly, urad. erdömester	8
Halmay Ágost, m. kir. erdőtanácsos	8	Mj az ovszky Károly, m. kir. erdőrendező	8
Horn Mór, fakereskedő	10	Molnár István, erdész	8
Ihrig Eberhard, urad. erdömester	8	Mazanetz János, erdész	8
Jánossy Dénes, m. k. faraktárgondnok	1	Melczér Aurél, erdőfelügyelő	8
Kubicsek Károly, főrezsgondnok	16	Marsovszky Mór, földbirtokos	8
Krivácsy Elck, kir. erdőfelügyelő	1	Nitnau sz Gyula, köza. erdész	8
Krappe Frigyes, m. kir. erdőgyakornok	4	Novy Alajos, pagonyerdész	8
Kalmár Tivadar, m. k. erdömester	1	Nagy László, m. kir. erdőgyakornok	11
Kovács Gyula, erdész	16	Nagy-Röcze, város	8
Kellner György, kat. erdőbecslő	8	Okolicsányi Lajos, erdészsegéd	1
Gróf Königsegg Anlendorf Gusztáv, földbirtokos	8	Oszvald Károly, köza. erdész	1
Liebus János, főerdész	8	Ordódy István	8
Lemberger Manó, üzletvezető	9	Pellion Lajos, m. kir. erdész	5
Liedermann Emil, kat. erdőbecslő	8	Pokorny Károly, erdőmérnök	1
Lauko Sándor, m. k. közal. erdőgyakornok	4	Papp Ferencz, erdész	8
Lehman János, erdész	9	Pukács Antal, m. k. erd. számvivő	3
Liesko Ede, m. k. erd.	1	Péché Dezső, m. k. erd.	8
Lánczy Gyula, m. kir. erdész	8	Richter Rudolf, erdővéd	2
Legányi Géza	1	Roller Adolf, m. kir. erdömester	8
Meller és Hirsch urad. bérlők	8	Reichard Sándor, erdömester	9
Matuskovics, Béla m. kir. erdész	4	Rácz Vendel, körerdész	1
Missics Pál, m. kir. erdőgyakornok	3	Rosenkopf Jenő, püsp. főerdész	1
Muics István, m. kir. erdész	1	Riedl Özön, erdóm.	1
		Roszinszky János m. kir. erdömester	8

	Befizetés.	frt.		Befizetés.	frt.
Rimaszombat város	8	"	Szilnitzky Jakab, m.		
Roheim Náthán, fa- kereskedő	8	"	kir. bányagondnok	1	"
Rend Domokos, m. k. erdész	5	"	Schmutzer József, m.		
Rozinszky Béla, kat. erdőbecslő	8	"	kir. erdőgyakornok	4	"
Ifj. Schmidt Ferencz, kat. erdőbecslő	2	"	Schmiedt Ferencz, kat. erdőbecslő	8	"
Szontágh Gusztáv, m. k. főerdész	1	"	Schréter Salamon, fa- kereskedő	10	"
Sulyok Zoltán	8	"	Soltész Nándor, m. k. erdőpénztárnok	8	"
Selmeczbánya város	16	"	Terbócs Bertalan, m.		
Szentpály Kázmér, erdészsegéd	8	"	kir. erdőész	20	"
Schurina József, er- dész	9	"	Takács Ferencz, köza. erdőmester	1	"
Sólyomi Lipót, főer- dész	8	"	Teschler Vincze, m. kir. erdőész	1	"
Sztanik Károly, m. k. erdész	6	"	Tóth Gyula, m. kir. kat. erdőbecslő	10	"
Schusztér Konstantin, püspök	8	"	Tomin János, urad. erdész	9	"
Szönyey István, er- dész	8	"	Versecz város	10	"
Schleiszner és Braun Béni, fake- reskedők	8	"	Verbovszky József, m. kir. erdőész	1	"
Sporzon Pál, gazd. akad. tanár	16	"	Vibiral János, vá- rosi erdőész	8	"
B. Szegedy-Ensch Károly földbirtokos	8	"	Véssey Mihály, föld- birtokos	8	"
Szantner Gyula, fő- erdész	1	"	Wagner János, erdőész	8	"
Szászváros városa	8	"	Weisz Dániel, m. kir. erdővéd	4	"
Schusztér Mihály, m. kir. erdőmester	8	"	Weszter Sándor, m. k. főerdész	20	"
Schemmel Samu, m. kir. erdőmester	8	"	Witt Károly, urad. körerdész	6,70	"
Schaffel Samu, ny. m. k. főerdőtanácsos	5	"	Zuszkín Károly, kör- jegyző	20	"
			Zilah város	10	"
			Zverina József, főer- dész	8	"
			Zachár József, erdő- bíró	8	"